

JAMUHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA ELIMU, SAYANSI NA TEKNOLOJIA
BARAZA LA MITIHANI LA TANZANIA

**TAARIFA YA UCHAMBUZI WA MAJIBU YA
WATAHINIWA KATIKA MTIHANI WA UALIMU CHETI DARAJA LA A
(GATCE) 2020**

634 STADI ZA KAZI

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA ELIMU, SAYANSI NA TEKNOLOJIA
BARAZA LA MITIHANI LA TANZANIA

**TAARIFA YA UCHAMBUZI WA MAJIBU YA
WATAHINIWA WA UALIMU CHETI DARAJA LA III A
(GATCE) 2020**

634 STADI ZA KAZI

Kimechapishwa na:
Baraza la Mitihani la Tanzania,
S.L.P 2624,
Dar es salaam, Tanzania.

© Baraza la Mitihani la Tanzania, 2020

Haki zote zimehifadhiwa.

YALIYOMO

DIBAJI.....	iv
1.0 UTANGULIZI.....	1
2.0 TATHMINI YA UFAULU WA WATAHINIWA KWA KILA SWALI	2
2.1 SEHEMU A: (Taaluma na Utaalamu)	2
2.2.1 Swali la 1: Usanii wa Picha, Chapa, Maumbo na Mapambo.....	2
2.2.2 Swali la 2: Upigaji wa Picha.....	5
2.2.3 Swali la 3: Muziki.....	7
2.2.4 Swali la 4: Ufundishaji	9
2.2.5 Swali la 5: Misingi ya Kufundishia Somo la Stadi za Kazi.....	10
2.2.6 Swali la 6: Ushoni wa Nguo	11
2.2.7 Swali la 7: Kilimo, Ufugaji na Uvuvi	13
2.2.8 Swali la 8: Ufundishaji	15
2.2.9 Swali la 9: Upigaji Picha	17
2.2.10 Swali la 10: Ufundishaji	20
2.2 SEHEMU B: Maswali ya Insha (Taaluma).....	22
2.2.1 Swali la 11: Ufundji Viatu	22
2.2.2 Swali la 12: Ususi	26
2.2.3 Swali la 13: Ushoni wa Nguo	29
2.3 SEHEMU C: Maswali ya Insha (Utaalamu)	33
2.3.1 Swali la 14: Misingi ya Kufundishia Somo la Stadi za Kazi.....	33
2.3.2 Swali la 15: Upimaji	36
2.3.3 Swali la 16: Sanaa za Maonyesho	42
3.0 UCHAMBUZI WA UFAULU WA WATAHINIWA KWA KILA MADA	47
4.0 HITIMISHO	47
5.0 MAPENDEKEZO	48
<i>Kiambatisho</i>	49

DIBAJI

Baraza la Mitihani la Tanzania limeandaa taarifa ya uchambuzi wa majibu ya watahiniwa wa Mtihani wa Kuhitimu Mafunzo ya Ualimu Daraja la III A kwa somo la Stadi za Kazi. Taarifa hii imeandaliwa ili kutoa mrejesho kwa wanachuo, wakufunzi, waandaa sera, wadau wa elimu na jamii kwa ujumla jinsi watahiniwa walivyojibu maswali ya mtihani.

Taarifa hii ni tathmini ambayo pamoja na mambo mengine, inaonesha mafanikio katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Stadi za Kazi. Kimsingi, majibu ya watahiniwa katika maswali ya mtihani ni uthibitisho wa yale ambayo mfumo wa elimu uliweza au ulishindwa kuwapa watahiniwa katika mafunzo ya Ualimu katika daraja hili.

Uchambuzi uliowasilishwa katika taarifa hii una lengo la kuchangia katika kuelewa zaidi sababu za watahiniwa kufanya vizuri au vibaya katika kujibu maswali ya mtihani. Sababu zilizowafanya watahiniwa wachache kushindwa kupata alama za juu katika baadhi ya maswali ni pamoja na kushindwa kuelewa matakwa ya maswali, kukosa maarifa ya kutosha kuhusu dhana zilizopimwa, kutoa maelezo yasiyojitosheleza na uelewa mdogo katika kujibu maswali ya insha. Baraza la Mitihani la Tanzania linaamini kuwa mrejesho huu utawawezesha viongozi wa elimu, wakuu wa vyuo, wathibiti ubora wa elimu, wakufunzi na wanachuo kupata mbinu muafaka katika kuboresha ufaulu wa watahiniwa katika mitihani ijayo.

Mwisho, Baraza la Mitihani la Tanzania linapenda kuwashukuru Maafisa Mitihani, Watahini wa somo na wadau wote waliohusika katika uchambuzi wa takwimu na kutayarisha taarifa hii.

Dkt. Charles E. Msonde
KATIBU MTENDAJI

1.0 UTANGULIZI

Mtihani wa somo la Stadi za Kazi kwa watahiniwa wa mtihani wa Ualimu Daraja la IIIA uliofanyika Julai 2020 uliandaliwa kwa kuzingatia muhtasari wa somo la Stadi za Kazi wa mwaka 2009 na fomati ya mtihani ya mwaka 2017.

Mtihani huu ulikuwa na jumla ya maswali kumi na sita (16) yaliyogawanywa katika sehemu tatu: A, B na C. Sehemu A ilikuwa na maswali 10 ya majibu mafupi kutoka katika mada za taaluma na ufundishaji. Mtahiniwa alitakiwa kujibu maswali yote. Sehemu B ilikuwa na maswali matatu ya insha kutoka katika mada za taaluma ambapo mtahiniwa alitakiwa kujibu maswali mawili. Aidha, sehemu C ilikuwa na maswali matatu ya insha kutoka katika mada za ufundishaji na mtahiniwa alitakiwa kujibu maswali mawili. Mtihani wote ulikuwa na alama 100 zilizogawanywa katika sehemu A, B na C. Sehemu A ilikuwa na jumla ya alama 40 na kila swali lilikuwa na alama 4, wakati sehemu B na C zilikuwa na jumla ya alama 30 kila moja na kila swali lilikuwa na alama 15.

Ufaulu wa watahiniwa katika mtihani wa somo la Stadi za Kazi kwa mwaka 2020 ulikuwa mzuri. Jumla ya watahiniwa 3,313 walifanya mtihani, kati yao watahiniwa 3,296 sawa na asilimia 99.49 walifaalu kwa kupata alama 40 na zaidi. Aidha, watahiniwa 17 sawa na asilimia 0.51 walifeli kwa kupata gredi F. Kiwango cha ufaulu kwa mwaka 2020 kimepungua kwa asilimia 0.49 ikilinganishwa na mwaka 2019 ambapo ufaulu ulikuwa asilimia 99.98. Kati ya watahiniwa wote waliofanya mtihani asilimia 0 walipata daraja A, asilimia 6.52 walipata daraja B, asilimia 69.88 walipata daraja C, asilimia 23.09 walipata daraja D na asilimia 0.51 walipata daraja F. Ufaulu wa watahiniwa umegawanyika katika viwango vitatu ambavyo ni kizuri, wastani na hafifu. Ufaulu mzuri unaanzia alama 70 hadi 100, wa wastani unaanzia alama 40 hadi 69 na hafifu unaanzia alama 0 hadi 39.

Chati za viwango vya ufaulu kwa asilimia zimeambatanishwa ili kufafanua ufaulu wa watahiniwa ambapo rangi ya kijani inawakilisha ufaulu mzuri, rangi ya njano ufaulu wa wastani na rangi nyekundu inawakilisha ufaulu hafifu.

Taarifa hii inachambua maswali yenyeye ufaulu mzuri, wastani na hafifu ili kuongeza kiwango cha ufanisi katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Stadi

za Kazi. Aidha, taarifa hii pia inaonesha sababu zilizowafanya watahiniwa kupata ufaulu mzuri, wastani au hafifu katika majibu ya maswali ya baadhi ya mada. Sampuli za majibu ya watahiniwa zimeambatanishwa ili kuonesha kile walichofanya. Hivyo, uchambuzi huu utasaidia kuimarishe ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Stadi za Kazi kwa mada ambazo ufaulu ulikuwa hafifu ili kuinua kiwango cha ufaulu kwa watahiniwa katika mitihani yao. Aidha, inategemewa kuwa matokeo ya uchambuzi huu yatawanufaisha wanachuo, wakufunzi, waandaaji wa sera na wadau wote wa elimu kwa ujumla.

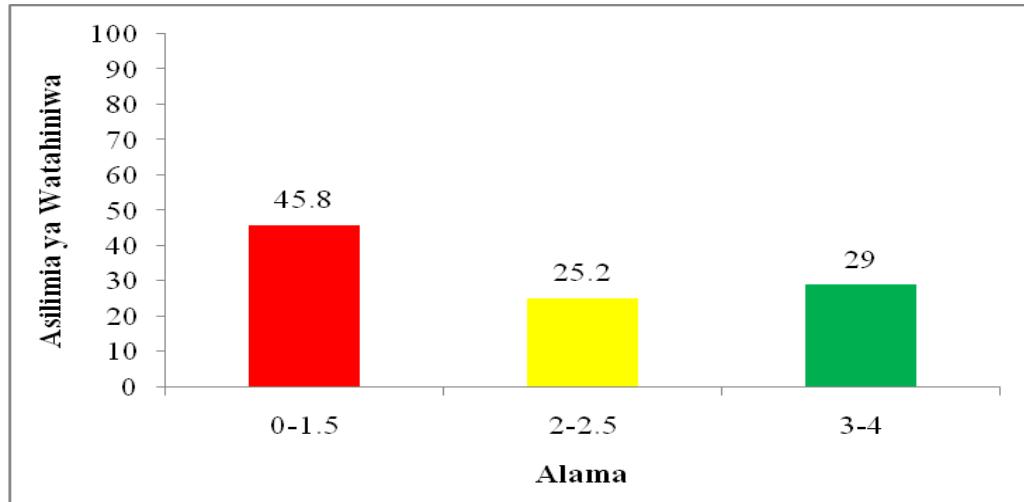
2.0 TATHMINI YA UFAULU WA WATAHINIWA KWA KILA SWALI

2.1 SEHEMU A: (Taaluma na Utaalamu)

Sehemu A ilikuwa na maswali ya majibu mafupi yapatayo kumi kutoka katika mada za taaluma na utaalamu. Kila swali katika sehemu hii lilikuwa na jumla ya alama 4. Ufaulu wa watahiniwa uligawanywa katika makundi matatu, ambapo kiwango cha ufaulu mzuri kilianzia alama 3 hadi 4, ufaulu wa wastani ulianzia alama 2 hadi 2.5 na ufaulu hafifu ulianzia alama 0 hadi 1.5.

2.2.1 Swali la 1: Usanii wa Picha, Chapa, Maumbo na Mapambo

Swali hili lilikuwa na vipengele viwili yaani (a) na (b). Kipengele (a) kiliwataka watahiniwa kueleza kwa kifupi maana ya kimia na kipengele (b) kiliwataka watahiniwa kutaja vifaa sita (6) vinavyotumika katika kuchapa kwa njia ya kimia. Uchambuzi wa takwimu za ufaulu ulionesha kuwa kati ya watahiniwa wote 3,360 (100%) waliofanya swali hili, watahiniwa 975 (29.0%) walipata kuanzia alama 3 hadi 4, watahiniwa 846 (25.2%) walipata kuanzia alama 2 hadi 2.5 na watahiniwa 1,539 (45.8%) walipata kuanzia alama 0 hadi 1.5 kama inavyoonekana katika Chati Na. 1.

Chati Na.1: *Ufaulu wa watahiniwa katika swali la 1*

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (45.8%) waliopata ufaulu hafifu katika swali hili, baadhi yao walionesha kutokuwa na maarifa ya kutosha juu ya dhana nzima ya uchapaji wa picha kwa njia ya kimia, hivyo kutoa majibu sahihi na yasiyo sahihi. Wengine walidhihirisha kutoelewa matakwa ya swali, hivyo kutoa majibu yasiyo kuwa na uhusiano na swali. Mfano, mtahiniwa alieleza maana ya kimia kama; *ni chombo cha kieletroniki kinachotumika kuchapa picha mbalimbali*. Aidha, mtahiniwa mwengine alieleza kuwa: *Kimia ni kifaa cha umeme kinachotumika katika kuchapa mfano vitabu badala ya kueleza kwa usahihi maana ya kimia*. Pia katika kipengele (b) alitaja vifaa kama: *Printa, Kompyuta, Kisu, Sindano ya mkono, Cherehani, Kibana kibao, Uzi, Subana*. Aidha, mtahiniwa mwengine alitoa majibu yasiyo sahihi kama: *Apecha, Lenzi, Mboni, Shata, Betri, Kihisi Mwanga* ambavyo vyote ni vifaa vilivyomo katika kamera. Kielelezo Na.1.1 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyeshindwa kujibu swali hili kwa usahihi.

01@	Maana ya kimia. Ni chombo cha kietoni ki kinachotumia kuchapa picha mbalimbali.
(b)	Vifaa sita vinavyotumika kateka kuchapa kwa njia ya kimia.
(i)	Ienzi.
(ii)	Mbaoni.
(iii)	Shata.
(iv)	Daiiframu.
(v)	Betri.
(vi)	Irissi.

Kielelezo Na.1.1: Sampuli ya jibu lisilo sahihi katika swali la 1

Katika Kielelezo 1.1 mtahiniwa alishindwa kueleza maana sahihi ya kimia na katika kipengele (b) alitaja sehemu za kamera badala ya kutaja vifaa vinavyotumika katika kuchapa kwa njia ya kimia.

Uchambuzi zaidi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (29.0%) waliopata ufaulu mzuri katika swali hili, walikuwa na maarifa ya kutosha kuhusu mada ya *Usanii Wa Picha, Chapa, Maumbo na Mapambo*, hususan katika kipengele cha *uchapaji wa picha kwa njia ya kimia*. Watahiniwa hao walielewa matakwa ya swali, hivyo walieleza kwa usahihi maana ya kimia katika kipengele (a) kama; *kimia ni wavu au kitambaa cha hariri ambacho huwambwa kwenye fremu ya mbao au plastiki na kufanana na chekecheke la unga*. Vilevile katika kipengele (b) waliweza kutaja vifaa sita vinavyotumika katika kuchapa kwa njia ya kimia kama; *fremu ya mbao, magazeti, karatasi, gundi ya utepe, stenseli na rangi*. Kielelezo Na.1.2 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyweweza kujibu swali hili kwa usahihi.

1.	(a) <i>Kimia</i> Ni kifaa ambacho kinetengenezwa kwa mbao na kufarania na cheke cheo la unga kwa kuekewa nyaru Chini
	(b) (i) <i>Magereti'</i> (ii) <i>Kifaaibaa</i> (iii) <i>Stenzel'</i> (iv) <i>Finia</i> (v) <i>Kisambazio cha rangi</i> (vi) <i>Piza</i>

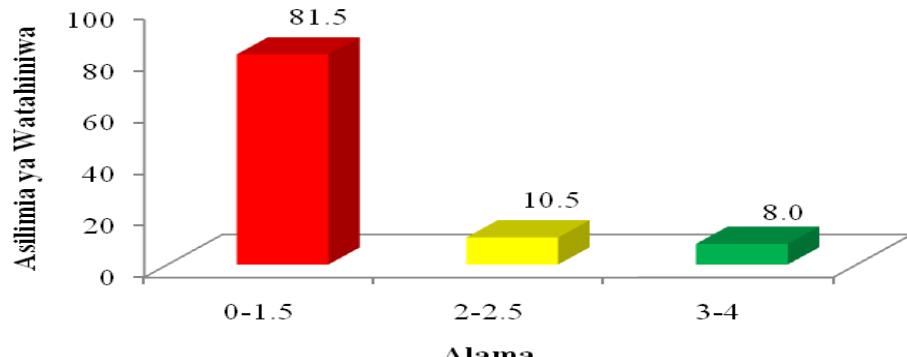
Kielelezo Na.1.2: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 1

Katika Kielelezo Na.1.2 mtahiniwa aliweza kueleza kwa usahihi maana ya kimia na pia aliweza kutaja vifaa sita vinavyotumika katika kuchapa kwa njia ya kimia hivyo alipata ufaulu mzuri.

Aidha, watahiniwa (25.2%) waliopata ufaulu wa wastani katika swali hili, walionesha kuwa na maarifa ya wastani kuhusu dhana ya *uchapaji kwa njia ya kimia*. Baadhi ya watahiniwa hao walitoa hoja pungufu na wengine walichanganya hoja sahihi na zisizo sahihi. Kwa mfano, mtahiniwa mmoja alirudia hoja kama vile: *mbao ya kimia, fremu ya kimia*, hivyo kupata alama za wastani.

2.2.2 Swali la 2: Upigaji wa Picha

Swali hili liliwataka watahiniwa kutaja kanuni nne za upigaji wa picha tuli zinazotakiwa kupitiwa na mwalimu kabla ya kuanza kufundisha mada hiyo darasani. Uchambuzi wa takwimu za ufaulu ulionesha kuwa, kati ya watahiniwa wote 3,360 (100%) waliofanya swali hili, watahiniwa 273 (8.0%) walipata kuanzia alama 3 hadi 4, watahiniwa 361 (10.5%) walipata kuanzia alama 2 hadi 2.5 na watahiniwa 2,726 (81.5%) walipata kuanzia alama 0 hadi 1.5. Kwa ujumla, swali hili likiwa na ufaulu hafifu kwa kuwa ni asilimia 18.5 pekee ya watahiniwa ndio walipata alama 2 hadi 4 kama inavyoonekana katika Chati Na.2.

Chati Na.2: *Ufaulu wa watahiniwa katika swali la 2*

Uchambuzi wa majibu ulionesha kuwa, watahiniwa (81.5%) waliopata ufaulu hafifu, baadhi yao hawakuwa na maarifa ya kutosha kuhusu dhana husika na hivyo kutoa hoja pungufu na wengine kuchanganya majibu sahihi na yasiyo sahihi. Watahiniwa wengine (54.2%) waliopata alama 0 katika swali hili, hawakuelewa matakwa ya swali na hivyo walitoa hoja zisizohusiana na swali. Mfano, mtahiniwa alitaja kanuni za kupiga picha kama: *ubunifu, usimamaji, uoni, mizani, kuvaan mkanda wa kamera na kufungua kamera*. Mtahiniwa mwengine katika kundi hili aliandika hoja kama; *kaza miguu, kushirikisha wanafunzi katika matumizi ya vifaa na awe na aina mbalimbali za picha tuli*. Kielelezo Na.2.1 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyeshindwa kujibu swali hili kwa usahihi.

2	i) Lazima ziwe qsimidhuruwa
	ii) Lazima zinapakwe rangi
	iii) Lazima ziwe nadhiifu
	iv) Lazima ziwe na yfumbi

Kielelezo Na.2.1: Sampuli ya jibu lisilo sahihi katika swali la 2

Katika Kielelezo Na.2.1 mtahiniwa alitaja sifa za picha tuli badala ya kutaja kanuni nne za upigaji wa picha tuli zinazotakiwa kupitiwa na mwalimu kabla ya kwenda kufundisha darasani

Aidha, watahiniwa (8.0%) waliopata ufaulu mzuri katika swali hili, walionesha kuwa na maarifa ya kutosha kuhusu mada ya *Upigaji Picha*. Watahiniwa hao waliweza kutaja kanuni zisizopungua tatu za upigaji picha tuli zinazotakiwa kupitiwa na mwalimu kabla ya kwenda kufundisha darasani kama: *kuwepo kwa mwanga wa kutosha, kuwepo kwa vifaa na vitu vinavyopigwa picha, kuwepo kwa umbali kati ya kitu kinachopigwa picha na kamera na kuwepo kwa utulivu wakati wa kupiga picha*. Kielelezo Na.2.2 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa alijejibu swali hili kwa usahihi.

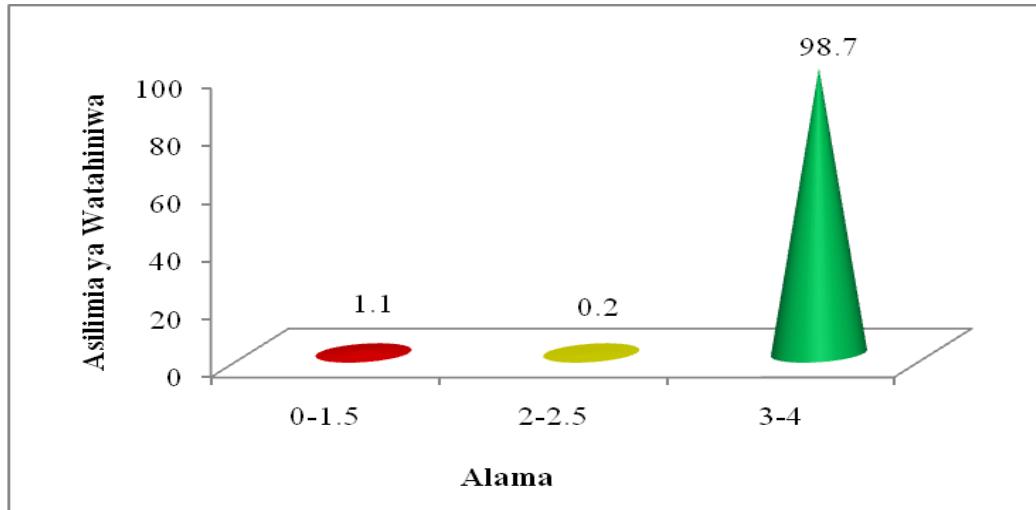
Q.	a) kuwepo kwa mwanga wa kutosha. b) kuwepo kwa vifaa vinavyotumika kupiga picha c) kuwepo kwa kitu kinachopigwa picha d) Umbali kati ya kitu kinachopigwa picha na kamera.

Kielelezo Na.2.2: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 2

Katika Kielelezo Na.2.2 mtahiniwa alitaja kanuni nne za upigaji wa picha tuli zinazotakiwa kupitiwa na mwalimu kabla ya kwenda kufundisha darasani, hivyo alipata ufaulu mzuri.

2.2.3 Swali la 3: Muziki

Swali hili liliwataka watahiniwa kuonesha kwa hoja nne faida za muziki katika jamii. Uchambuzi wa takwimu za ufaulu ulionesha kuwa, kati ya watahiniwa wote 3,360 (100%) waliofanya swali hili, watahiniwa 3,316 (98.7%) walipata kuanzia alama 3 hadi 4, watahiniwa 6 (0.2%) walipata kuanzia alama 2 hadi 2.5 na watahiniwa 38 (1.1%) walipata kuanzia alama 0 hadi 1.5. Kwa ujumla, swali hili lilikuwa na ufaulu mzuri kwa kuwa asilimia 98.9 ya watahiniwa walipata kuanzia alama 2 hadi 4 kama inavyoonekana katika Chati Na. 3.

Chati Na.3: *Ufaulu wa watahiniwa katika swali la 3*

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (98.7%) waliopata ufaulu mzuri walikuwa na maarifa ya kutosha kuhusu mada ya Muziki. Watahiniwa hao waliweza kuonesha faida za muziki katika jamii kama: *kuburudisha jamii, kuelimisha jamii, kuonya jamii, kuongeza pato la taifa na kuto ajira*. Hii inadhihirisha watahiniwa hao walielewa vyema matakwa ya swali na hivyo walipata alama za juu. Kielelezo Na.3 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyejibu swali hili kwa usahihi.

8.	<i>1) Kuburudisha jamii</i> <i>2) Kuelimisha jamii</i> <i>3) Chanzo cha ajira</i> <i>4) Kuborsoa na kuonya jamii</i>

Kielelezo Na.3: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 3

Katika Kielelezo Na.3 mtahiniwa aliweza kutaja faida za muziki katika jamii na hivyo kupata ufaulu mzuri.

Kwa upande mwingine watahiniwa wachache (1.1%) waliopata kiwango hafifu cha ufaulu baadhi yao walikuwa na maarifa hafifu kuhusu dhana ya Muziki hivyo kutoa hoja pungufu au kuchanganya majibu sahihi na yasiyo sahihi. Wengine

waliopata alama 0 hawakuelewa matakwa ya swali na hivyo kutoa majibu tofauti na kilichoulikizwa. Kwa mfano, mtahiniwa mmoja alitoa hoja kama; *kujua kuchenza muziki, hutoa maumivu na huleta mabadiliko.*

2.2.4 Swali la 4: Ufundishaji

Swali hili liliwataka watahiniwa kueleza kwa kifupi aina nne za majadiliano zinazoweza kutumika kufundisha mada ya Ususi. Uchambuzi wa takwimu za ufaulu ulionesha kuwa, kati ya watahiniwa wote 3,360 (100%) waliofanya swali hili, watahiniwa 293 (8.7%) walipata kuanzia alama 3 hadi 4, watahiniwa 670 (20.0%) walipata kuanzia alama 2 hadi 2.5 na watahiniwa 2,396 (71.3%) walipata kuanzia alama 0 hadi 1.5. Kwa ujumla, swali hili lilikuwa na ufaulu mzuri kwa kuwa ni asilimia 28.7 pekee ya watahiniwa ndio walipata kuanzia alama 2 hadi 4.

Watahiniwa (71.3%) waliopata alama hafifu, asilimia 46.6 walipata alama 0. Watahiniwa hawa baadhi yao hawakuelewa matakwa ya swali, hivyo walitoa majibu yasiyo sahihi. Kwa mfano mtahiniwa mmoja alitoa hoja zisizo sahihi kama vile: *mwanafunzi na zana za ususi, vifaa vyaa ususi na mwalimu, mwalimu kuchagua makundi ya kazi, mwalimu kugawa makundi ya wanafunzi.* Watahiniwa wengine hawakuwa na uelewa kuhusu mada ya ufundishaji hususan aina za mbinu za majadiliano, hivyo walitoa majibu yasiyohusiana na matakwa ya swali. Mfano mtahiniwa mmoja aliandika majibu kama: *majadiliano ya kitaalamu, majadiliano ya vitendo, majadiliano ya nadharia na majadiliano ya onesho mbinu.* Kielelezo Na.4 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyeshindwa kujibu swali hili kwa usahihi.

1p	a) oneshombini b) Majadiliano ya vikundi c) Changanya kete. d) Matembezi ya galale.

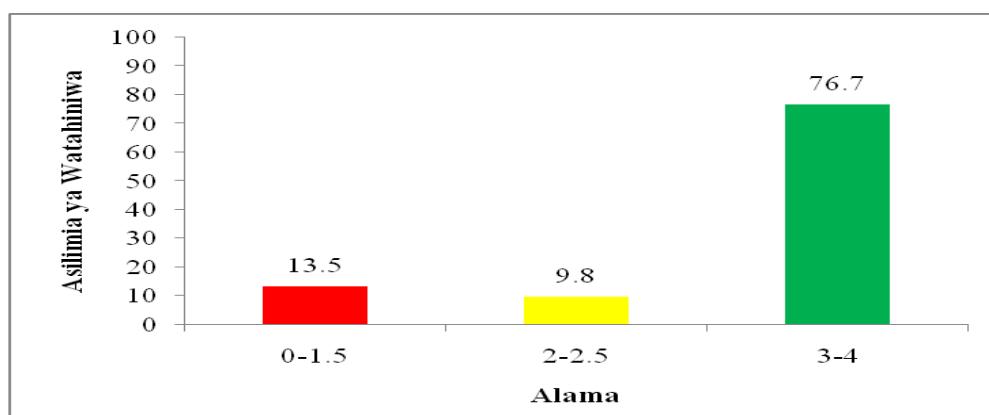
Kielelezo Na.4: Sampuli ya jibu lisilo sahihi katika swali la 4

Katika Kielelezo Na.4 mtahiniwa alitaja mbinu za kufundishia na kujifunzia somo la Stadi za Kazi badala ya kueleza kwa kifupi aina nne za majadiliano zinazoweza kutumika kufundishia mada ya Ususi.

Uchambuzi zaidi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa wachache (8.7%) waliopata ufaulu mzuri katika swalii hili walikuwa na maarifa ya kutosha kuhusu mada ya mbinu za kufundishia na kujifunzia somo la Stadi za Kazi. Watahiniwa hao waliweza kueleza aina nne za majadiliano zinazoweza kutumika katika kufundishia mada ya Ususi kama: *makundi madogo, jozi ya watu wawili, muhadhara na jopo*. Watahiniwa hawa walielewa vyema matakwa ya swalii. Sababu nyingine iliyosababisha kutoa majibu sahihi ni kuwa, mada ya mbinu za kufundishia na kujifunzia pia hufundishwa katika masomo mengine hususan Ualimu, hivyo waliweza kuhawilisha maarifa.

2.2.5 Swali la 5: Misingi ya Kufundishia Somo la Stadi za Kazi

Swali hili liliwataka watahiniwa kuainisha hatua nne za kufuata katika kuhakikisha usafi na usalama wa chakula jikoni. Uchambuzi wa takwimu za ufaulu ulionesha kuwa, kati ya watahiniwa 3,360 (100%) waliofanya swalii hili, watahiniwa 3,359 (76.7%) walipata kuanzia alama 3 hadi 4, watahiniwa 329 (9.8%) walipata kuanzia alama 2 hadi 2.5 na watahiniwa 324 (13.6%) walipata kuanzia alama 0 hadi 1.5. Kwa ujumla, swalii hili lilikuwa na ufaulu mzuri kwa kuwa asilimia 86.5 ya watahiniwa walipata alama 2 hadi 4 kama inavyoonekana katika Chati Na.4.

Chati Na.4: Ufaulu wa watahiniwa katika swalii la 5

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa watahiniwa (76.7%) waliopata ufaulu mzuri walikuwa na uelewa wa kutosha kuhusu mada ya Misingi ya Kufundishia somo la Stadi za Kazi. Watahiniwa hao waliweza kuainisha hatua nne za kufuata katika kuhakikisha usafi na usalama wa chakula jikoni. Mfano wa baadhi ya majibu sahihi yaliyoainishwa ni: *kusafisha chumba cha jiko mara kwa mara, kufunga kitambaa puan na kichwani kama una nywele ndefu ili kuzuia zisingie kwenye chakula, hakikisha unaosha vyakula kabla ya kupika, kuhakikisha unakata kucha ndefu na kunawa mikono ili kuondoa uchafu na kuhakikisha unaosha matunda kabla ya kula.* Kielelezo Na.5 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyejibu swali hili vizuri.

s	i) funika kichwa kwa kitambaa au kopja ikiwa una nywele ndefu.
ii)	Hukata kuchoa ndefu wakati unapokuwa jikoni ili kuepusha uchafu kuingia kwenye chakula
iii)	Kunawa mikono kwa sabuni na maji safi kabla ya kuanza kupika
iv)	Vyakula vyaote vijunikiwe

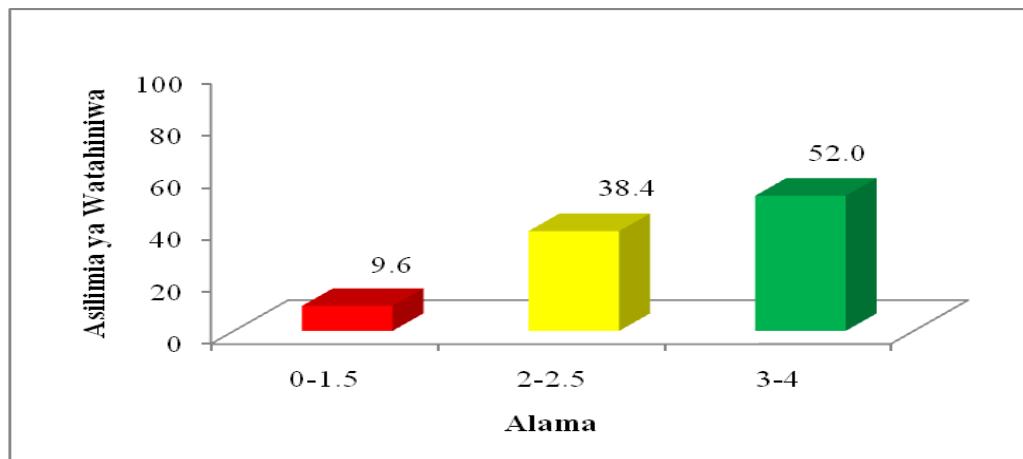
Kielelezo Na.5: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 5

Uchambuzi zaidi ulionesha kuwa watahiniwa (13.6%) waliopata ufaulu hafifu baadhi yao hawakuwa na maarifa ya kutosha kuhusu dhana husika hivyo walichanganya majibu sahihi na yasiyo sahihi. Wengine hawakuelewa matakwa ya swali, hivyo walitoa majibu yasiyo sahihi. Kwa mfano mtahiniwa mmoja aliainisha hatua nne za kufuata kama: *kukipanga kwa utaratibu, kuzuia wanyama kuingia na kufunga jiko kwa usalama, zilizosababisha kupata alama haffifu.*

2.2.6 Swali la 6: Ushoni wa Nguo

Swali hili liliwataka watahiniwa kuorodhesha vifaa nane vitakavyowasaidia kuwawezesha wanafunzi wao kupata stadi ya utarizi. Uchambuzi wa takwimu za ufaulu ulionesha kuwa, watahiniwa wote 3,360 (100%) walifanya swali hili, ambapo watahiniwa 1,746 (52%) walipata kuanzia alama 3 hadi 4, watahiniwa 1,290 (38.4%) walipata kuanzia alama 2 hadi 2.5. Vilevile watahiniwa 324

(9.6%) walipata kuanzia alama 0 hadi 1.5. Kwa ujumla, swali hili lilikuwa na ufaulu mzuri kwa kuwa asilimia 90.4 ya watahiniwa walipata kuanzia alama 2 hadi 4 kama inavyoonekana katika Chati Na.5.

Chati Na 5: *Ufaulu wa watahiniwa katika swali la 6*

Watahiniwa (52%) waliopata ufaulu mzuri walionesha kuwa na maarifa ya kutosha kuhusu mada ya *Ushoni wa Nguo*. Watahiniwa hao waliweza kuorodhesha vifaa nane vitakavyosaidia kuwawezesha wanafunzi kupata stadi ya utarizi kama vile: *nyuzi za rangi, sindano ya mkono, kibanio cha kitambaa, pete ya kutarizi, subana ya kuvalaa katika kidole, michoro ya mapambo, penseli na karatasi ya kaboni*. Sababu zilizopelekea watahiniwa kufanya vizuri swali hili ni kuwa somo hili hufundishwa kwa vitendo zaidi na watahiniwa huweza kujenga kumbukumbu ya kutosha kuhusu dhana husika na vifaa vinavyotumika. Kielelezo Na.6.1 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyejibu swali hili vizuri.

6.	- i> Uzi wa rangi mbalimbali - ii> Subana ya mkononi - iii> Kitambaa - iv> Cherehani ya kufanizia - v> Sindano ya kushonea - vi> Mapambo mbalimbali - vii> Kipimo - viii> Penseli / chaki kwa ajili ya kuweka alama.

Kielelezo Na.6.1: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 6

Katika Kielelezo Na.6.1 mtahiniwa aliweza kuorodhesha vifaa nane vitakavyosaidia kuwawezesha wanafunzi kupata stadi ya utarizi, hivyo kupata ufaulu mzuri.

Kwa upande mwingine asilimia 9.6 ya watahiniwa waliopata ufaulu hafifu katika swali hili, baadhi yao hawakuwa na maarifa kuhusu dhana ya utarizi hivyo kutoa majibu dhaifu. Wengine hawakuelewa matakwa ya swali hivyo walitoa majibu yasiyohusiana na swali. Mfano mtahiniwa mmoja aliandika; *kofia, meza na kitu*. Mtahiniwa mwengine aliandika; *kitabu cha kiada, kitabu cha ziada, ubao wa chaki, mazoezi, mitihani, majaribio, maswali na majorida* kama inavyoonekana katika Kielelezo Na 6.2.

6.	i) Kitabu cha kiada
	ii) Kitabu cha ziada
	iii) Majanipa
	iv) Ubao wa chaki
	v) Mazoezi
	vi) Majaribio
	vii) Mitihani
	viii) maswali

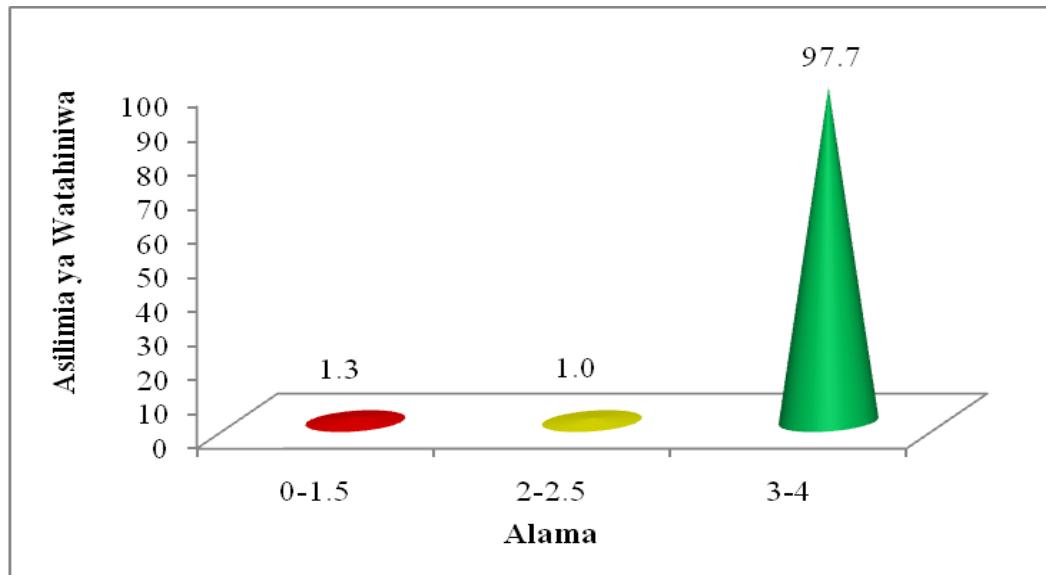
Kielelezo Na.6.2: Sampuli ya jibu lisilo sahihi katika swali la 6

Katika Kielelezo Na.6.2 mtahiniwa aliorodhesha vifaa vya mtaala na zana za upimaji badala ya vifaa vitakavyomsaidia mwalimu kuwawezesha wanafunzi kupata stadi ya utarizi, hivyo kupata alama 0.

2.2.7 Swali la 7: Kilimo, Ufugaji na Uvuvi

Swali hili liliwataka watahiniwa kubainisha njia nne za kudumisha afya njema ya wanyama wanaofugwa. Uchambuzi wa takwimu za ufaulu ulionesha kuwa, kati ya watahiniwa wote 3,360 (100%) waliofanya swali hili, watahiniwa 3,284 (97.7%) walipata kuanzia alama 3 hadi 4, watahiniwa 34 (1.0%) walipata kuanzia alama 2 hadi 2.5 na watahiniwa 42 (1.3%) walipata kuanzia alama 0 hadi 1.5. Kwa ujumla, ufaulu wa watahiniwa katika swali hili ulikuwa mzuri kwa kuwa

asilimia 98.7 ya watahiniwa walipata kuanzia alama 2 hadi 4 kama inavyoonekana katika Chati Na.6.

Chati Na.6: *Ufaulu wa watahiniwa katika swali la 7*

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (97.7%) waliopata ufaulu mzuri walidhihirisha kuwa na maarifa ya kutosha kuhusu mada ya *Kilimo, Ufugaji na Uvuvi*. Watahiniwa hao waliweza kubainisha njia tatu hadi nne za kudumisha afya njema ya wanyama wanaofugwa. Mfano wa majibu sahihi ya watahiniwa ni kama: *kuwatibu wanyama wanapougua, kuwapa wanyama dawa za chanjo dhidi ya magonjwa, kuzingatia usafi wa nje na ndani ya banda la wanyama, kutofuga wanya wengi katika eneo moja na kuzingatia usafi wa vyombo vya chakula na maji*. Sababu nyengine iliyopelekea watahiniwa kufaulu vizuri swali hili ni kwamba waliweza kuhusianisha maarifa waliyopata darasani na shughuli za ufugaji zinazofanyika katika jamii wanamoishi. Kielelezo Na.7 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyejibu swali hili vizuri.

7.	i) Kuwapa wanyama chakula bora
	ii) Kuwapo wanyama chanjo za magonjwa mbalimbali mara kwa mara
	iii) Kufuga wanyama katika banda zuri na safi ambalo linapikisha hewa safi
	iv) Kuwapa wanyama maji safi

Kielelezo Na.7: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 7

Katika Kielelezo Na.7 mtahiniwa aliweza kubainisha njia nne za kudumisha afya njema ya wanyama wanaofugwa na hivyo alipata alama za juu.

Kwa upande mwingine asilimia 1.3 ya watahiniwa waliopata ufaulu hafifu katika swali hili, wengi walikuwa na mapungufu katika majibu yao kama; kutoa hoja pungufu na kuchanganya majibu sahihi na yasiyo sahihi. Wengine hawakuelewa matakwa ya swali, hivyo kutoa majibu yasiyoendana na matakwa ya swali. Mfano mtahiniwa mmoja alibainisha njia hizo kama; *kuleta afya katika jamii, kutegeneza nguo na ngoma, kutumika kwa nyama na kuongeza kipato*. Mtahiniwa alitaja faida za kufuga wanyama badala ya njia za kudumisha afya njema ya wanyama wanaofugwa, hivyo alipata alama 0.

2.2.8 Swali la 8: Ufundishaji

Swali hili liliwataka watahiniwa kuonesha udhaifu wa mbinu ya kushirikisha kidogo katika ufundishaji wa mada ya *udobi*, kwa hoja nne. Uchambuzi wa takwimu za ufaulu ulionesha kuwa, kati ya watahiniwa wote 3,360 (100%) waliofanya swali hili, watahiniwa 2,946 (87.7%) walipata kuanzia alama 3 hadi 4. Watahiniwa 173 (5.1%) walipata kuanzia alama 2 hadi 2.5 na watahiniwa 241 (7.2%) walipata kuanzia alama 0 hadi 1.5. Kwa ujumla, ufaulu wa watahiniwa katika swali hili ulikuwa mzuri kwa kuwa asilimia 92.8 ya watahiniwa waliweza kupata kuanzia alama 2 hadi 4.

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (87.7%) waliopata ufaulu mzuri walidhihirisha kuwa na maarifa ya kutosha kuhusu mbinu bora za kufundishia mada ya ufundishaji. Watahiniwa hao waliweza kuonesha kwa hoja nne udhaifu wa mbinu ya kushirikisha kidogo katika ufundishaji wa mada ya *udobi*. Mfano wa majibu sahihi ya watahiniwa ni kama: *humchosha mwanafunzi, mwanafunzi kukosa uwezo wa kufikiri kwa kina, hupunguza ari ya mwanafunzi katika kujifunza maarifa ya juu, humfanya mwanafunzi kuwa msikilizaji tu na humnyima mwanafunzi nafasi ya kutoa mawazo kwani humwamini mwalimu zaidi*. Sababu nyingine iliyosababisha kutoa majibu sahihi ni kuwa mada ya ufundishaji hufundishwa katika masomo mengine hususani somo la Ualimu, hivyo kuweza kuhawilisha maarifa. Kielelezo Na.8.1 kinaonesha sampuli ya majibu ya mtahiniwa aliyejibu swali hili vizuri.

	<i>¶ Zifuatayo ni madhaifu ya mbinu ya shififi kushirikisha kidogo katika ufundishaji wa mada ya udobi.</i> I) Harchachei udadi ya mwanafunzi ii) Hawezi kutoka kwenkweni ya kudumu kwa mwanafunzi iii) Hawezi kutoka ukurasa waenye kwa mwanafunzi IV) Hawezi kutoka Vipaji kwa wanafunzi.

Kielelezo Na.8.1: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 8

Katika Kielelezo Na.8.1 mtahiniwa aliweza kuonesha madhaifu ya mbinu ya kushirikisha kidogo katika ufundishaji wa mada ya udobi na hivyo alipata ufaulu mzuri.

Kwa upande mwingine asilimia 7.2 ya watahiniwa waliopata kiwango hafifu cha kufaulu katika swali hili, baadhi yao walionesha kukosa maarifa ya kutosha kuhusu mbinu bora za kufundishia mada ya ufundishaji na wengine kushindwa kuelewa matakwa ya swali, hivyo kutoa majibu yasiyo sahihi. Mfano mtahiniwa mmoja alitoa majibu kama; *kujua namna ya kupasi, kutofuata kanuni za ufuaji, kutofuatwa kwa hatua za ufuaji na kutofikiwa kwa malengo yaliyokusudiwa wayafikie wanafunzi*. Mtahiniwa mwengine aliorodhesha majibu yasiyoendana na

matakwa ya swalii, kama: *siyo rafiki kwa darasa lenye wanafunzi wengi, inatumia gharama kubwa, inatumia muda mwingu wakati wa uandaji wa vifaa na kufanya ufundishaji na ujifunzaji kuwa mgumu kama mwalimu asipoaandaa vizuri.* Watahiniwa hao walishindwa kuelewa kuwa hizi ni hasara za kutumia mbinu ya ziara kufundishia na siyo udhaifu wa kutumia mbinu ya kushirikisha kidogo kufundishia mada ya *Udobi*. Kielelezo Na. 8.2 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyeshindwa kujibu vizuri swalii hili.

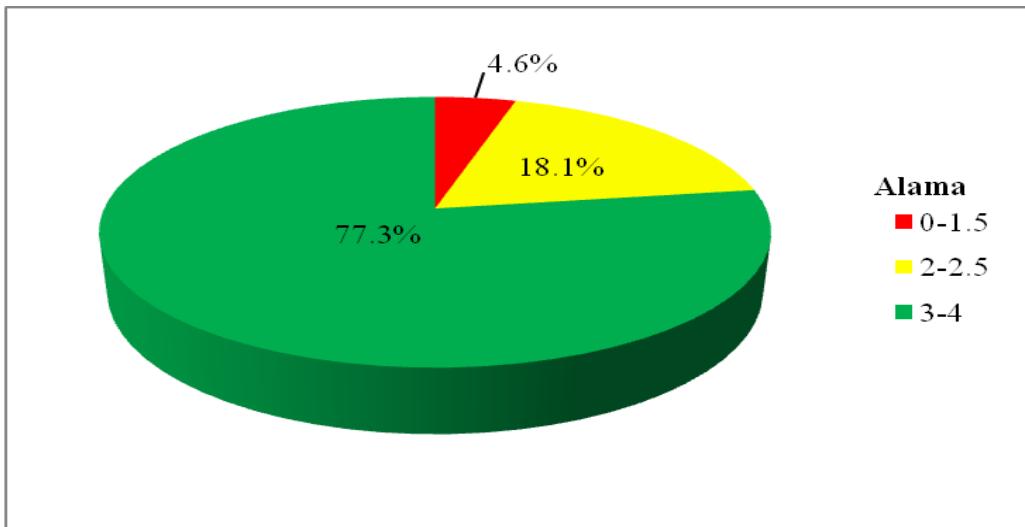
8.	i) Kushidua kufuata taratibu za kupiga pasi nguo.
	ii) Kuto kuwa mukini katika kutumia vifaa vya udobi.
	iii) Kuto kuwa nadhi fu.
	iv) Wakati wa kufua kuchanganya nguo zisizorangi na nguo zenye rangi.

Kielelezo Na.8.2: Sampuli ya jibu lisilo sahihi katika swalii la 8

Katika Kielelezo Na. 8.2 mtahiniwa alieleza kanuni za udobi na kupiga pasi nguo badala ya kuonesha udhaifu wa mbinu ya kushirikisha kidogo katika ufundishaji wa mada ya udobi.

2.2.9 Swalii la 9: Upigaji Picha

Swali hili lilikuwa na vipengele viwili; (a) kiliwataka watahiniwa kueleza kwa kifupi njia mbili za utunzaji wa picha na (b) kwa kutoa hoja mbili, kueleza sababu za kutunza picha. Uchambuzi wa takwimu za ufaulu ulionesha kuwa, kati ya watahiniwa wote 3,360 (100%) waliofanya swalii hili, watahiniwa (77.3%) walipata kuanzia alama 3 hadi 4, watahiniwa 608 (18.1%) walipata kuanzia alama 2 hadi 2.5 na watahiniwa 155 (4.6%) walipata kuanzia alama 0 hadi 1.5. Kwa ujumla, ufaulu wa watahiniwa katika swalii hili ulikuwa mzuri kwa kuwa asilimia 95.4 ya watahiniwa walipata kuanzia alama 2 hadi 4 kama inavyoonekana katika Chati Na.7.

Chati Na.7: *Ufaulu wa watahiniwa katika swal la 9*

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (77.3%) walipata ufaulu mzuri. Watahiniwa hao walitoa majibu sahihi kwa kipengele (a) kwa kueleza kwa kifupi njia mbili za utunzaji wa picha kwa hoja kama; *kuhifadhi kwenye bahasha, kuhifadhi kwenye albamu, kuhifadhi kwenye fremu ya kioo angavu na kutundika ukutani* na kipengele (b) kwa kutoa sababu za kutunza picha, kama; *zisiharibike, zisichafuke na zisipoteet*. Watahiniwa hao walidhihirisha kuwa na maarifa ya kutosha kuhusu dhana ya *Upigaji Picha* na walielewa vyema matakwa ya swal. Kielelezo Na. 9 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyejibu swal hili vizuri.

9. Njia za kutunza picha. na sababu za kutunza picha.
- i/ Kwo njia yo album, unawera ulakutunza picha zalcu kwo kuziwelco kwenye albamu yo kutunza picha ili zinwe salamo zaidi.
- ii/ Kwo kuziwelco kwenye bahasho, pio unawera ulakutunza albamu kwo kuziwelco kwenye bahasho ili zisipotee au kuchafule.
- Sababu za kutunza picha.
- iii/ ili zisichafule, pio tunakutunza picha kwenye albamu na bahasho ili zisichafule.
- iv/ ili zisipotee, pio tunakutunza picha ili zisichanike, pio tunakutunza picha ili zisichanike kutoleano na kushilcwo na zolu wengi.
- v/ ili zisijikunje, pio tunakutunza picha kwa kulumio albamu na bahasho ili picha zisijikunje zibala kuwa na mwoneleuno zolle mruu.

Kielelezo Na.9: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 9

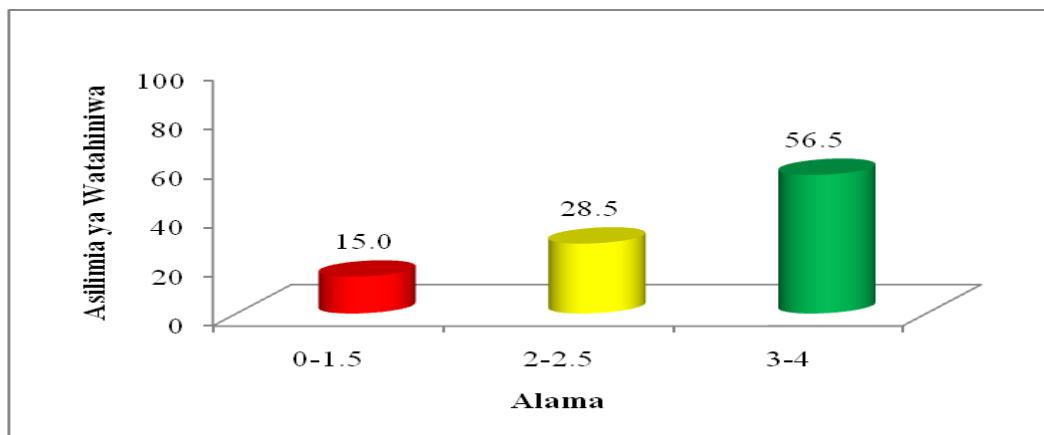
Katika Kielelezo Na. 9 mtahiniwa aliweza kueleza kwa kifupi njia mbili za utunzaji wa picha na kutoa sababu mbili za kutunza picha na hivyo kupata alama za juu.

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa wachache (4.6%) waliopata ufaulu hafifu, baadhi yao walishindwa kuelewa matakwa ya swali na wengine walionesha kutokuwa na maarifa katika mada ya upigaji picha, hivyo walitoa majibu yasiyo sahihi. Mfano wa majibu ya mtahiniwa mmoja yasiyo sahihi ni kama: *kuweka katika matokeo, kuhamasisha jamii, kutunza picha kwa matumizi mbalimbali na kuhifadhi kwenye chumba maalumu cha zana bila*

kujali upande (a) na (b). Mtahiniwa mwingine aliandika hoja kama; *kutunza historia ya jamii* na *kuhifadhi kumbukumbu zetu*, hivyo walipata ufaulu hafifu.

2.2.10 Swalii la 10: Ufundishaji

Swali hili liliwataka watahiniwa kutofautisha kati ya ujuzi na lengo mahsus kama vinavyotumika katika Andalio la Somo. Uchambuzi wa takwimu za ufaulu ulionesha kuwa, kati ya watahiniwa 3,360 (100%) waliofanya swali hili, watahiniwa 1,895 (56.5%) walipata kuanzia alama 3 hadi 4, watahiniwa 956 (28.5) walipata kuanzia alama 2 hadi 2.5 na watahiniwa 505 (15.0%) walipata kuanzia alama 0 hadi 1.5. Kwa ujumla, ufaulu wa watahiniwa katika swalii hili ulikuwa mzuri kwa kuwa asilimia 84.9 ya watahiniwa walipata kuanzia alama 2 hadi 4 kama inavyoonekana katika Chati Na.8.

Chati Na. 8: Ufaulu wa watahiniwa katika swalii la 10

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (50.6%) waliopata ufaulu mzuri walidhihirisha kuwa na maarifa ya kutosha kuhusu mada ya *Ufundishaji*. Watahiniwa hao waliweza kutoa maelezo ya kutosha kutofautisha kati ya ujuzi na malengo mahsus. Mfano wa majibu sahihi ya watahiniwa ni kama vile: *ujuzi ni uwezo wa kutumia maarifa, stadi na mwelekeo anaotakiwa kuupata mwanafunzi, katika kipengele hiki mwanafunzi anatarajiwa kujenga uwezo wa kufikiri na kutenda kupitia mada zilizofundishwa*. Wakati *malengo mahsus ni malengo yanayohusu stadi, mwelekeo na maarifa yanayotarajiwa kufikiwa baada ya mada kukamilika kwa muda maalumu, katika kipengele hiki kinabeba vitendo mbalimbali vinavyosaidia kumjengea mwanafunzi ujuzi na*

kuweka vigezo vya kumfikirisha ili aweze kutenda. Watahiniwa hawa walielewa vyema matakwa ya swali. Sababu nyingine iliyosababisha kutoa majibu sahihi ni kuwa, mada hii pia hufundishwa katika masomo mengine kama Ualimu, hivyo waliweza kuhawilisha maarifa. Kielelezo Na.10.1 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyejibu swali hili vizuri.

10.	Tofauti kati ya Ujuzi na Lengo mabsuri ni Ujuzi ni ule uwero wa kufanya kitu au ja mbo fulani baada kufundishwa /kujifunza mada naime katika vipindi kadhaa LAKINI Lengo mabsuri ni matarajio yanayotakiwa kufikiwa na mualimu ndani ya kipindi kim oja na mabadiliko kuonekana kwa mwanafunzi.

Kielelezo Na.10.1: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 10

Katika Kielelezo Na.10.1 mtahiniwa aliweza kutofautisha kati ya ujuzi na lengo mabsusi kama vinavyotumika katika Andalio la somo.

Uchambuzi zaidi ulionesha kuwa watahiniwa (28.5%) waliopata ufaulu wa wastani walitoa majibu ambayo hayakukidhi matakwa ya swali. Baadhi yao walichanganya hoja sahihi na zisizosahihi na wengine walieleza upande mmoja wa swali.

Pamoja na ufaulu mzuri wa watahiniwa walio wengi katika swali hili watahiniwa wachache (15.0%) waliopata ufaulu hafifu, baadhi yao walikosa maarifa kuhusu mada husika na wengine walishindwa kuelewa matakwa ya swali. Mfano mtahiniwa mmoja alitofautisha dhana hizo kwa hoja kama: *ujuzi ni malengo ya jumla katika mada ya andalio la somo, na malengo mabsusi ni makusudio kwa mwanafuzi katika kile anachojifunza ambayo si majibu sahihi.* Kielelezo Na.10.2 kinaonesha sampuli ya majibu ya mtahiniwa aliyejhindwa kujibu vizuri swali hili.

10	Ujuzi ni jumla ya malengo katika mada lakini malengo mahsus ni uzero wa kufanya kiba katika mada husika katika kujifunza.

Kielelezo Na.10.2: Sampuli ya jibu lisilo sahihi katika swali la 10

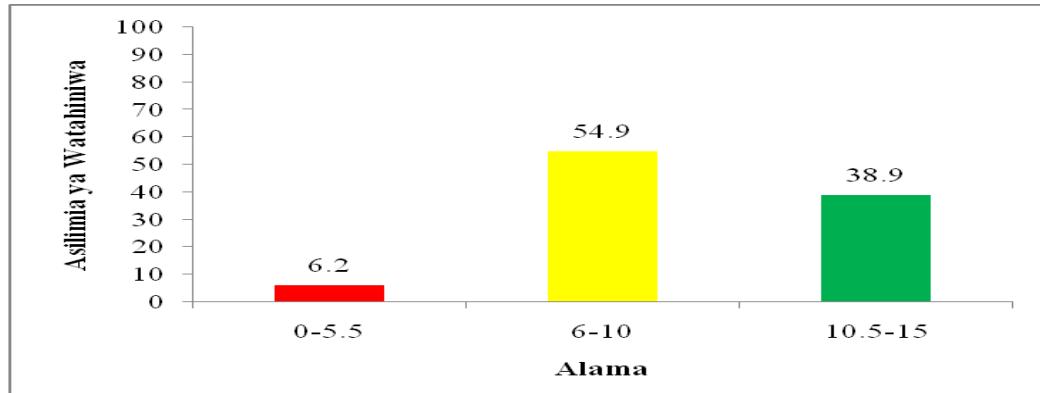
Katika Kielelezo Na.10.2 mtahiniwa alishindwa kutofautisha kwa ufasaha kati ya dhana ya ujuzi na lengo mahsus kama vinavyotumika katika Andalio la Somo. Mtahiniwa hakuwa na maarifa kuhusu dhana ya ujuzi na lengo mahsus.

2.2 SEHEMU B: Maswali ya Insha (Taaluma)

Sehemu B ilikuwa na maswali ya insha matatu kutoka katika mada za taaluma na mtahiniwa alitakiwa kujibu maswali mawili tu. Kila swali katika sehemu hii lilikuwa na jumla ya alama 15. Ufaulu wa watahiniwa uligawanywa katika makundi matatu, ambapo ufaulu mzuri ulianzia alama 10.5 hadi 15, ufaulu wa wastani ulianzia alama 6 hadi 10 na ufaulu hafifu ulianzia alama 0 hadi 5.5.

2.2.1 Swali la 11: Ufundı Viatu

Swali hili lilikuwa na vipengele viwili, watahiniwa walitakiwa (a) kufafanua sababu mbili za kufanya matengenezo ya viatu (b) kueleza hatua nne za kufuata katika kukadiria għarama ya vifaa vya kufanyia matengenezo ya viatu. Uchambuzi wa takwimu ulionesha kuwa, watahiniwa 2,855 (84.9%) walijibu swali hili, kati ya watahiniwa 3,360 waliofanya mtihani huu. Watahiniwa 1,112 (38.9%) walipata kuanzia alama 10.5 hadi 15, watahiniwa 1,567 (54.9%) walipata kuanzia alama 6 hadi 10 na watahiniwa 176 (6.2%) walipata kuanzia alama 0 hadi 5.5. Kwa ujumla, ufaulu wa watahiniwa ulikuwa mzuri kwa kuwa asilimia 93.8 ya watahiniwa walipata kuanzia alama 6 hadi 15 kama inavyoonekana katika Chati Na.9.

Chati Na. 9: Ufaulu wa watahiniwa katika swali la 11

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (38.9%) waliopata ufaulu mzuri katika swali hili waliweza kufafanua kwa ufasaha sababu mbili za kufanya matengenezo ya viatu na kueleza hatua nne za kufuata katika kukadiria gharama ya vifaa vya kufanyia matengenezo ya viatu. Mfano, watahiniwa walifafanua swali hili kwa kutoa majibu sahihi katika kipengele (a) kama; *kuepusha viatu visizidi kuharibika, kumfanya mvaaji apendeze kwa kuwa nadhifu na kupunguza ajali kwa mvaaji;* na kipengele (b) kama; *kubaini vifaa vyote vinavyohitajika, kuandaa orodha ya vifaa vinavyohitajika katika matengenezo ya viatu, kuandika bei ya kila kifaa kinachohitajika katika matengenezo ya viatu kama vile; uzi= tsh 5,000, sindano=tsh 1000, soli=tsh 10,000 n.k,* na *kujumlisha gharama zote za mahaitaji ya vifaa vyote vinavyohitajika vya kutengeneza viatu ili kupata makadirio yote.* Watahiniwa hao walidhihirisha kuwa na maarifa ya kutosha kuhusu mada nzima ya *Ufund* hususan katika kipengele cha *matengenezo ya viatu.* Kielelezo Na.11 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyeweza kujibu vizuri na kukidhi matakwa ya swali hili.

11

Materi pengetahuan yang diberikan ini tentang
 raja wa matu milimpi haribila lava kufanya
 urekebushaji; ne uboroshaji an ketonganere wa
 tu nipyap. Materi pengetahuan ya matu buya
 nyawa lava sababu nipyatara.

Kegushe gharana za kumanne matu
 nipyap. Utengeneraji wa matu unawereza
 matu kuskoq gharana katika kumanne
 matu nipyap.

Kuskoq muda. Utengeneraji wa matu
 unawereza kuskoq muda wa kumanne buta
 ta pedha ya kumanne kiatu litigine hinyo
 kufanya singhuli za lejani kuskoq
 katika utengeneraji wavyatu kuna
 gharana mbalimbali sinato za rifa'a nya
 kufanya materi pengetahuan ya matu. Zifata
 zo miatus za lajuata katika kudanira
 gharana yang'cia nya materi pengetahuan ya matu
 katiani rifa'a viaranya litajika katika
 utengeneraji wa matu. Utengeneraji wa matu
 anapawa kubaini rifa'a viaranya litajika katika
 kasi yate.

" Kubaini upatkanaji wate. Utengene
raji wa viatu anapaswa kubaini kwa vifaa
hivyo ni nayo litajika niawere kufakata
wapi kwa urahisi. Hii mamwesha mte
ngeneraji wa viatu kupata diri ya upatkanaji
wa vifaa."

Kubaini gharama kwa kila kifaa
linacho litajilca. Hii itamwesha mte
meraji wa viatu kuwere kufadilia gharama
ya jumla ya vifaa nyote na posa aliyo.

11 nayo

Kufadilia gharama ya vifaa, katika
hatua hii utengenearaji wa viatu ati
kadiria vifaa vifaa atakanyo nuna kitokan
ana posa aliyo nayo.

Utengenearaji wa viatu unanunuli
mumkubwa kwa viatu kwani huuwe
zisha viatu kujapitia kipata

Kielelezo Na.11: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 11

Katika Kielelezo Na.11 mtahiniwa alielewa matakwa ya swali hivyo aliweza
kufafanua sababu mbili za kufanya matengenezo ya viatu na kueleza hatua nne za
kufuata katika kukadiria gharama ya vifaa vya kufanya matengenezo ya viatu.

Uchambuzi zaidi ulionesha kuwa, watahiniwa wachache (6.2%) waliopata ufaulu
hafifu katika swali hili, baadhi yao walidhirishaa kuwa na maarifa dhaifu kuhusu
dhana ya ufundi wa viatu. Watahiniwa hao walichanganya majibu sahihi na
yasiyo sahihi na hivyo kupata alama dhaifu. Watahiniwa wengine walionesha

kuwa na mapungufu mbalimbali katika insha zao kwani walishindwa kuandika maelezo ya kutosha katika kipengele cha utangulizi na hitimisho. Pia walishindwa kutoa ufanuzi wa kutosha na mifano anuai katika majibu yao. Mfano mtahiniwa mmoja alihitimisha insha yake kwa kuandika: *viatu visiharibike na hupunguza gharama* ambazo ni hoja katika kiini cha swali na hivyo kukosa alama za hitimisho.

2.2.2 Swali la 12: Ususi

Swali hili liliwataka watahiniwa kuchambua hatua sita za kufuata katika kushona kifani cha kofia. Uchambuzi wa takwimu ulionesha kuwa, watahiniwa 2,238 (66.61%) walijibu swali hili, kati ya watahiniwa 3,360 waliofanya mtihani huu. Watahiniwa 105 (4.7%) walipata kuanzia alama 10.5 hadi 15, watahiniwa 774 (34.6%), walipata kuanzia alama 6 hadi 10 na watahiniwa 1,359 (60.7) walipata kuanzia alama 0 hadi 5.5. Kwa ujumla, swali hili lilikuwa na ufaulu hafifu kwa kuwa ni asilimia 39.3 pekee ya watahiniwa ndio walipata kuanzia alama 6 hadi 15.

Watahiniwa wengi (60.7%) waliopata ufaulu hafifu katika swali hili, baadhi yao hawakuwa na maarifa ya kutosha kuhusu dhana husika hivyo walichanga majibu sahihi na yasiyosahihi yaliyopelekea kupata alama hafifu. Wengine waliopata alama 0 walikosa kabisa maarifa ya dhana iliyoulizwa na hawakuelewa matakwa ya swali hivyo kutoa majibu yaliyo nje ya matakwa ya swali. Mfano mtahiniwa mmoja alichambua hatua hizo kwa hoja kama; *kujua vifaa vitakavyotumika kutengenezea kifani cha kofia, kuchambua vifaa, kuboresha vifaa na utengenezaji wa vifaa*. Kielelezo Na.12.1 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa alireshindwa kujibu vizuri swali hili.

12	Kuandas makunzi; hapa tukando makunzi yanayo husika kwa Mfano; magomaji mitu ukindu por am bayo vino sandva klatko ususi
	Maamulu; tazama nw ante ganu ya kopya ch kopia au mitendo upi wa kopi utakaondi Kuunzi kuitengeneza au kusuka.

	Ubunüpu ; hapa no blangawia rangi Ditskozo himiki kawiko usuri wa kuseni hili cha kopi yean utumwe rangi mchanganyi uii kuperende zshe Ushonaji ; kuanza tetebasaka Kijani ch kopia Kulinjan n Makunzi yahiyopo tapo Shinghulu yemewa ndizi wafanyakia
12	Kiganibisha ; unajani bushe zensi kufan ch kopia hukoh kushin kubashis kuto bapu no makunzi saki no bukyanibishi si kua no kamu kopo Uchulu Jifanya Marekebisho ; kwa mfano jama kuna Seturu ambayo tapo Jawa lina e kebishi kwa Kuiweko Satua Seturu ina yelitaji kup anyu we upya au Marekebishi kwa kiasi Kwa hiyo Kulinjan n hatua hilo husanda a Kushona kifani ch kofia ipasayo kwa kow ngatua makunzi na Mchigani yahiyopo

Kielelezo Na.12.1: Sampuli ya jibu lisilo sahihi katika swali la 12

Katika Kielelezo Na.12.1 mtahiniwa alieleza namna ya kupata na kutumia makunzi ya kushona kifani cha kofia badala ya hatua sita za kufuata katika kushona kifani cha kofia.

Watahiniwa wachache (34.6%) waliopata ufaulu wa wastani katika swali hili, walidhihirisha kuwa na uelewa wa wastani kuhusu mada ndogo ya *Ushonaji wa Vifani*, hivyo walichanganya majibu sahihi na yasiyo sahihi au kutoa hoja pungufu.

Uchambuzi zaidi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (4.7%) waliopata alama za juu katika swali hili, walikuwa na maarifa ya kutosha katika mada ya Ususi hususan ushonaji wa kifani cha kofia. Watahiniwa hao waliweza kuchambua hatua sita za kufuata katika kushona kifani cha kofia. Mfano wa majibu sahihi ya watahiniwa ni kama vile: *kushona ukili, kushona kitako cha kofia, kushona duara la kutosha mshadhari, kushona ukingo wa kofia, kuunganisha mshadhari kupata kitako cha kofia, kuunganisha mshadhari na*

ukingo ili kupata kofia nzima. Watahiniwa hao walielewa vyema matakwa ya swali. Kielelezo Na.12.2 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyweweza kujibu vizuri swali hili.

12	kushona - kitendo cha kuhunia mwengaji na kuunganisha Viponse Uya kito ni kujenda kifaa malumu venuo kibutajii - kubka ushongi wa kofia kuu hataa nabal, nabal zintafkiwa kufuate kuna ifuatayo Shona ande kitovo cha kofia. Hii ni hataa ya kwanza unapo andua au kusana kofia ambayo's kitovi eeu kitako cha kofia kuundalisha Andua mhadhara wa kufia yaani mduara wa kati. hii ni hataa ya pili ambayo mchongaji walentio humuu lisanda a kofia Unganisha kitovo cha kofia ns mhadhara au mduara wa kofia. Hii ni hataa ambayo mta kushosha kura kuunganisha kura katerminia sindano ya mkeno na uzi Andua masikio ya kofia. huyu mchongaji anayashun condue masikio ya kofia ambayo yekutiyevezesh. kofia jumani

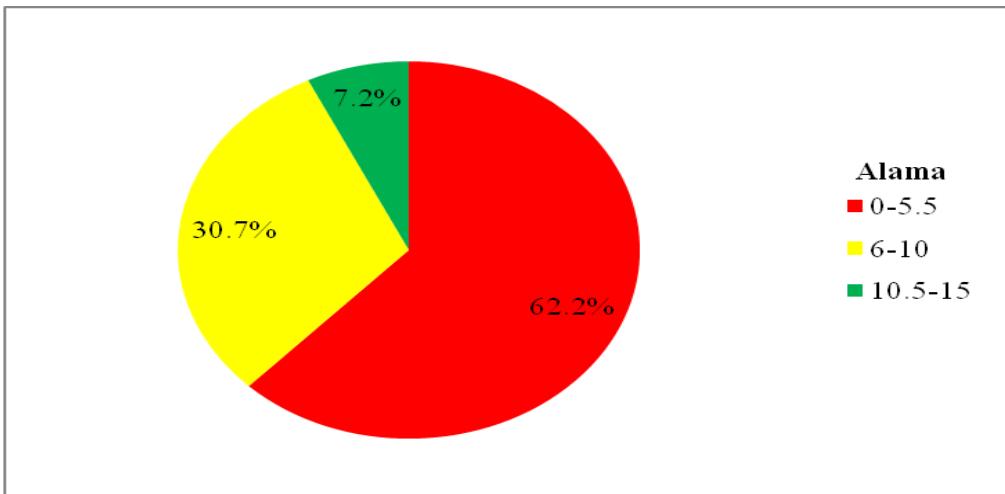
12	Unganisha hikwa cha kofia na mafikia ya kofia. Hapa mshonaji hukumia uzi na Sisiano kienye kiumganisha kwa keshena Nadhiishi kofia: katika hatua hii mshonaji hura dhifusho kofia tayari kwa matumizi. Hivyo basi ushoni wa Vifani mbali mbali kuwasaidia washoni kujipata pesa kwa ajisi ya kajikimu na shida mbalimbabu.

Kielelezo Na.12.2: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 12

Katika Kielelezo Na.12.2 mtahiniwa aliweza kuchambua hatua sita za kufuata katika kushona kifani cha kofia, hivyo alipata ufaulu wa kiwango kizuri.

2.2.3 Swali la 13: Ushoni wa Nguo

Swali hili liliwataka watahiniwa kufafanua aina sita za mitindo ya ushonaji wa sketi. Uchambuzi wa takwimu ulionesha kuwa, watahiniwa 1,522 (45.3%) walijibu swali hili, kati ya watahiniwa 3,360 waliofanya mtihani huu. Watahiniwa 109 (7.2%) walipata kuanzia alama 10.5 hadi 15, watahiniwa 467 (30.7%) walipata kuanzia alama 6 hadi 10 na watahiniwa 946 (62.2%) walipata kuanzia alama 0 hadi 5.5. Kwa ujumla, swali hili lilikuwa na ufaulu hafifu kwa kuwa ni asilimia 37.9 pekee ya watahiniwa ndio walipata kuanzia alama 6 hadi 15 kama inavyoonekana katika Chati Na.10.

Chati Na. 10: *Ufaulu wa watahiniwa katika swalii la 13*

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (62.2%) waliopata ufaulu hafifu baadhi yao walikosa maarifa kuhusu mada ndogo ya ushonaji wa mitindo ya sketi na wengine hawakuelewa matakwa ya swalii. Mfano mtahiniwa mmoja alifafanua aina za mitindo ya ushonaji wa sketi kwa hoja kama; *mshono cherehani*, *mshono wa kifungo mbele*, *mshono wa zipu na mshono wa kurudiarudia*. Kielelezo Na.13.1 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyeshindwa kujibu vizuri swalii hili.

13: Ushonaji wa sketi ni uwekaji alama katika sketi kwa kutumia uzi na sindano. Unawesa kutumia cherehani au ukatumia sindano ya mkonono. Ifuatayo ni aina sita za mitindo ya ushonaji wa sketi.

Mtindo wa gramaki, mshonaji hutumia ujuzi wake alionao katika ushonaji wa ngud katika kuweka alama kwenye e sketi yesye muundo wa mwiba wa sama kie, mishono huo huonekana kama ifuatayo XXXX.

Mtindo wa mijazo, kama litivyo jina la mishono, sketi hushonwa kwa mijazo, mshonaji hutumia kitambaa kikubwei katika kubuni mishono huu mtano

Mtindo wa blanketi, huu hutumi ka badala ya mijazo, sketi za namna hii hudumu kua muda mrefu.

Mtindo wa kikonyo, huu mishono hutegemea na utashi wa mshonaji katika uwekaji alama katika sketi, sketi huonekana kama kuwa na mafawi.

Mtindo wa mnyororo au mkufu, huu ni mishono ambao hutumika badala ya kikonyo, sketi huonekana kuwa umbu la mnyororo au mkutu.

Mtindo uoc kokoto ni aina ya mishono wa sketi ambayo sketi huonekani na katika muundo wa kokoto pia hutegemea ubunyu wa mshonaji; hivyo bari sketi hushonwa katika ske mitindo mbalimbali hutegeli utushi wa fundi

Kielelezo Na.13.1: Sampuli ya jibu lisilo sahihi katika swali la 13

Katika Kielelezo Na.13.1 mtahiniwa alieleza mishono ya kutarizi badala ya mitindo ya ushonaji wa sketi, hivyo alipata alama hafifu.

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (7.2%) waliopata ufaulu mzuri walitumia maarifa waliyokuwa nayo kuhusu ushonaji wa sketi. Watahiniwa hao waliweza kufafanua aina sita za mitindo ya ushonaji wa

sketi. Mfano watahiniwa walifafanua aina sita kwa usahihi za mitindo ya sketi kwa hoja kama; *sketi makunjo*, *sketi ya mshono wa mfuto*, *sketi pana*, *mshono wa sketi mapande* na *mshono wa nguva*. Watahiniwa hao walidhihirisha kuwa na maarifa ya kutosha kuhusu *aina za mishono ya sketi* na walielewa vyema matakwa ya swali. Kielelezo Na.13.2 kinaonesha sehemu ya sampuli ya jibu la mtahiniwa aliweza kujibu vizuri swali hili.

13.	<i>Ushonaji ni kifendo, utadi au ubunifu</i> <i>wa Rushona ngeo au kifambaa kwa kutumia</i> <i>uzi na vifadmo. Zifaa za ni aina za mitindo</i> <i>ya Ushonaji wa sketi.</i> <i>(Sketi ya mfuto, hii ni aina ya mitindo wa Ushonaji wa sketi ambayo aina hii ya sketi makua kajamwaga inaweza kuwa ndefu au isiyio ndefu.)</i> <i>(Sketi pana, hii ni aina ya sketi ambayo inaposhonwa huwa ma upana. Mfano wa sketi ya mapande, hii ni aina ya sketi ambayo bushonwa katika hali ya mapande tofauti kubingana na mitindo wa aina ya Cha (sketi ya mapande).</i> <i>(Sketi ya mwamuli, pia ni aina ya mitindo wa Ushonaji wa sketi ambayo sketi hii huwa inashonwa kwa na umbo la upana kama vifaa mwamuli. Mfano wa sketi ya mwamuli.</i> <i>(Sketi ya makunjo, hii ni aina ya mitindo wa Ushonaji wa sketi ambayo sketi hii inaposhonwa huwa katika hali ya makunjo. Mfano muhimu wa sketi za makunjo ni sketi za chale huu a katika hali ya makunjo (marinda).</i>

Kielelezo Na.13.2: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 13

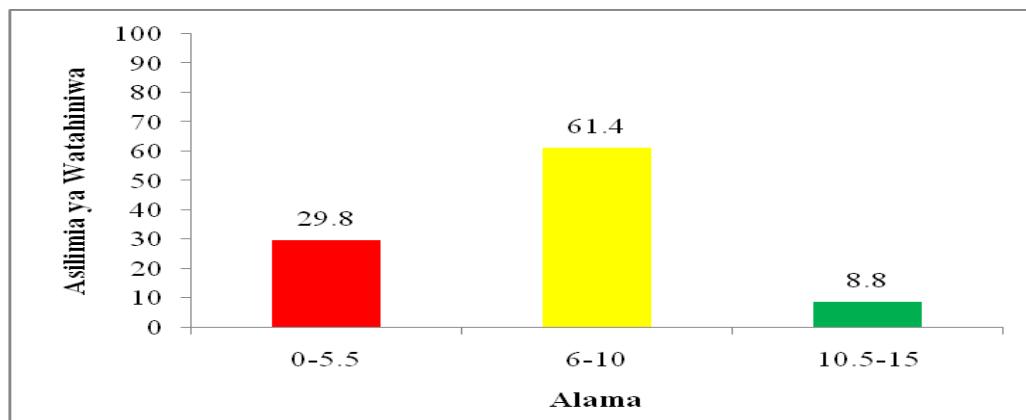
Katika Kielelezo Na.13.2 mtahiniwa aliweza kufafanua aina za mitindo ya ushonaji wa sketi, hivyo alipata ufaulu mzuri.

2.3 SEHEMU C: Maswali ya Insha (Utaalamu)

Sehemu C ilikuwa na maswali ya insha matatu kutoka katika mada za utaalamu na mtahiniwa alitakiwa kujibu maswali mawili tu. Kila swali katika sehemu hii lilikuwa na jumla ya alama 15. Ufaulu wa watahiniwa uligawanywa katika makundi matatu, ambapo ufaulu mzuri ulianzia alama 10.5 hadi 15, ufaulu wa wastani ulianzia alama 6 hadi 10 na ufaulu hafifu ulianzia alama 0 hadi 5.5.

2.3.1 Swali la 14: Misingi ya Kufundishia Somo la Stadi za Kazi

Swali hili lilikuwa na vipengele viwili na liliwataka watahiniwa (a) Kueleza umuhimu wa msingi wa weledi wa matumizi na uhifadhi wa mazingira na jamii katika ufundishaji wa somo la Stadi za Kazi, kwa kutoa hoja mbili, (b) Kufafanua matumizi matatu ya msingi wa weledi wa matumizi na uhifadhi wa mazingira na jamii katika ufundishaji wa somo la Stadi za Kazi. Uchambuzi wa takwimu ulionesha kuwa, watahiniwa 1,610 (47.9%) walijibu swali hili, kati ya watahiniwa 3,360 waliofanya mtihani huu. Watahiniwa 141 (8.8%) walipata kuanzia alama 10.5 hadi 15, watahiniwa 989 (61.4%) walipata kuanzia alama 6 hadi 10, na watahiniwa 479 (29.8%) walipata kuanzia alama 0 hadi 5.5. Kwa ujumla, swali hili lilikuwa na ufaulu mzuri kwa kuwa asilimia 70.2 ya watahiniwa waliweza kupata kuanzia alama 6 hadi 15 kama inavyoonekana katika Chati Na.11.

Chati Na. 11: Ufaulu wa watahiniwa katika swali la 14

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (8.8%) waliopata ufaulu mzuri katika swali hili walikuwa na maarifa ya kutosha katika mada ya Misingi ya kufundishia somo la Stadi za Kazi. Watahiniwa hao

waliweza: (a) kueleza umuhimu wa msingi wa weledi wa matumizi na uhifadhi wa mazingira na jamii katika ufundishaji wa somo la Stadi za Kazi, kwa kutoa hoja mbili; (b) kufafanua matumizi matatu ya msingi wa weledi wa matumizi na uhifadhi wa mazingira na jamii katika ufundishaji wa somo la Stadi za Kazi. Mfano wa majibu sahihi ya watahiniwa waliojibu swali hili ni kama; kipengele (a) *humsaidia mwalimu kuwa na uelewa wa mazingira ya shule na jamii inayozunguka shule, humsaidia mwalimu kuboresha mambo mengi ya jamii na kitaaluma kama vile ubunifu katika mbinu na zana za kufundishia*, kipengele (b) *wanafunzi kushirikishwa katika kuhifadhi mazingira, wanafunzi kuhawilisha maarifa ya stadi za shule na za nyumbani na wanafunzi kuwa marafiki bora wa kutunza mazingira*. Sababu zilizopelekea watahiniwa kufanya vizuri zaidi ni pamoa na kuwepo kwa klabu za mazingira vyuoni ambayo hutoa elimu na ushauri wa kutosha kuhusu uhifadhi na utunzaji wa mazingira. Kielelezo Na.14 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyejibu vizuri swali hili.

14	Msingi wa Weledi wa matumizi na uhifadhi wa mazingira na jamii ni msingi una husu ~~mbafumi~~. Ya viti mbalimbali kwa kanganita na kwa umabini, pia nuna ya kutunza na kuhifadhi na mazingira pia unhusiano wote na jamii inayotazunguka. Ufutao ni umuhimu ya msingi wa kilelezo wa matumizi na uhifadhi wa mazingira na jamii. Humsaidia kujua mbinu na mra mbalimbali za kuhifadhi na kutunza mazingira. Baeda ya mwalimu kufundisha kua usabihii na tiba kifaa msingi huyu, wanafunzi watajua mbinu na mra mbalimbali za utunzaji wa mazingira mfano kufahamu na kusafisha kila sibi maeneo yana yewa zenzuza, kipanda miti na kutocho ma au kikakaa miti ouyo. Pia, msingi huyu husaidia kufahamu na kujua jina ya kuchii na jamii inayotazunguka. Kestika ufundishaji na ujifunzaji ni muhimu muzuri na kizingatia msingi huyu ili buceajengesa wanafunzi sambeli mbalimbali za kuzowasachia kujishe na jamii hukta. Hii ni kwa sababu shule ni jeshemtu ya jamii. Inabidi buceefunzi na buceelimisha wanafunzi buhusu nida na dakturi

- 14 za jamii hutsika mfano peshima, kusali
 mriang na namna ya buwanjilio wenye.
 Yafuatayo ni matumizi ya msingi:
 wa kileedi wa matumizi na uhifadhi wya
 mazingira na jamii.
- Hutumika kufundisha namna ya kuthumia
 vita kwa usahihii na kwa umakinii. Mwali
 mu atakapofundisha kwa umakinii msingi
 huyu wanafunzi watajengwa stadi ya kudhi
 mtaa vita kwa uangalifu na kwa mabini.
 Mfano watawera kutumia vitaq kama vile
 fagro, fyeleo chata jembe kwa umalimi
 ukabati wa kufanya usafii.
- Hutumika batiba kufanza namna ya
 kuthumza mazingira yanayozunguba. Kepiti
 a msingi huyu wanafunzi watajua namna
 ya kuthumza mazingira yanayozunguba
 shule, mabari yao na hata kijiji kus
 ujumla. Mfano watawera buseforha darasa
 kufagra maeneo yanayozunguba shule
 kufanya mafaa, mti na kuthumza uoto we
 cesili. Hivyo kuweza kuthumza mazingira.
- Hutumika kufanza namna ya kusishi
 na jamii inayozunguba. Endapo mwali
 mu atakapofundisha wanafunzi kwa
 kuzingatia msingi huyu. Hawafanya
 wawese kujua namna ya kusishi na jamii
 inayowazunguba kwa sebabu shule ni.
 Sehemu ya jamii. Mfano wanafunzi watu
 iifanza maadili yanayofaa na yasiyofaa
 kufanya msingi huyu. Ni vizuri mweliime
 kufundis hoi kuzingatia msingi huyu anapofundisha
- Msingi huyu una umuhimu mbabu
 keteekha ufrondishaji na ujifuprazaji, na endapo
 mweliime atakatingefaa metumizi mazuri
 ya msingi huyu, utquefanya wanafunzi
 kujua kutumia rasimai vizuri, na namna
 ya kuthumza na uhifadhi mazingira pia
 watapata stadi ya kijisi ya kusishi na
 jamii inayowazunguba.

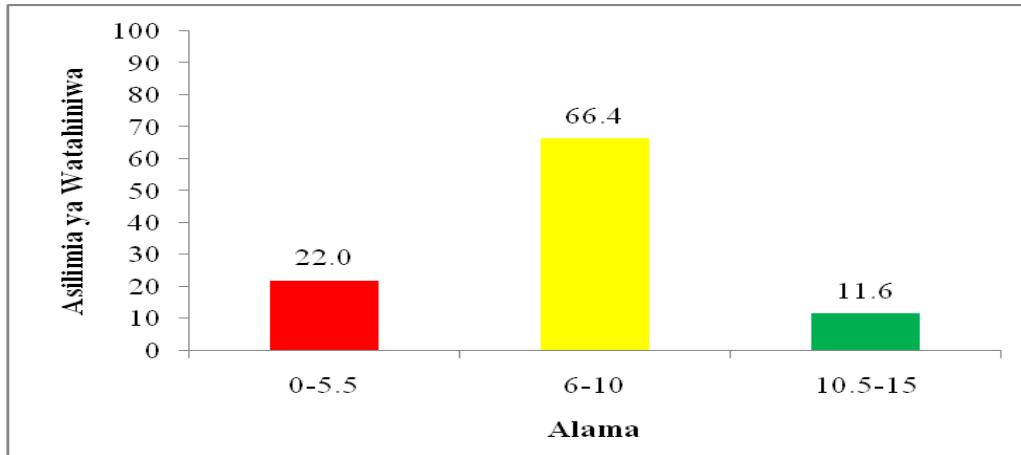
Kielelezo Na.14: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 14

Katika Kielelezo Na.14 mtahiniwa aliweza kueleza umuhimu na kufafanua matumizi matatu ya msingi wa weledi wa matumizi na uhifadhi wa mazingira na jamii katika ufundishaji wa somo la Stadi za Kazi.

Uchambuzi zaidi ulionesha kuwa watahiniwa (29.8%) waliopata ufaulu hafifu, baadhi yao hawakuwa na maarifa kuhusu dhana nzima ya *Misingi ya Ufundishaji* na wengine hawakuelewa matakwa ya swal. Katika kundi hili, walikuwepo walioshindwa kutoa utangulizi na hitimissho lililojitosheleza na maeleo ya kina katika kutetea hoja za majibu yao. Kwa mfano mtahiniwa alitoa majibu kama vile: *kutupatia mvua, kusaidia katika kupata hewa nzuri, mwanafunzi kujua kutunza mazingira, mwanafunzi kuwa karibu na jamii inayomzunguka na kuthamini vitu katika mazingira; bila kugawa sehemu (a) na (b) ya swal na hivyo kupata ufaulu hafifu.* Mtahiniwa mwengine katika sehemu (b) alitoa majibu kama; *kutambua na kuweka vitu katika mpangilio maalumu, kuongeza pato la taifa na kukua kwa shughuli za binadamu;* mtahiniwa hakujibu sehemu (a) na hivyo kupata alama 0. Sababu zilizosababisha watahiniwa kushindwa kufanya vizuri ni kuwa walichanganya misingi ya kufundishia somo la Stadi za Kazi na misingi ya masomo mengine ya Ualimu. Aidha, wengine walieleza faida za kutunza na kuhifadhi mazingira kinyume na matakwa ya swal.

2.3.2 Swal la 15: Upimaji

Swali hili liliwataka watahiniwa kueleza mambo sita muhimu ya kuzingatia katika kuandaa zana za upimaji wa somo la Stadi za Kazi. Uchambuzi wa takwimu ulionesha kuwa, watahiniwa 3,065 (91.22%) walijibu swal hili, kati ya watahiniwa 3,360 waliofanya mtihani huu. Watahiniwa 357 (11.6%) walipata kuanzia alama 10.5 hadi 15, watahiniwa 2,034 (66.4%) walipata kuanzia alama 6 hadi 10 na watahiniwa 674 (22.0%) walipata kuanzia alama 0 hadi 5.5. Kwa ujumla, swal hili lilikuwa na ufaulu mzuri kwa kuwa asilimia 78.0 ya watahiniwa walipata kuanzia alama 6 hadi 15 kama inavyoonekana katika Chati Na.12.

Chati Na. 12: *Ufaulu wa watahiniwa katika swali la 15*

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (11.6%) waliopata ufaulu mzuri katika swali hili, walikuwa na maarifa ya kutosha katika mada ya Upimaji hususan katika kipengele cha zana za upimaji. Hivyo waliweza kueleza mambo sita muhimu ya kuzingatia katika kuandaa zana za upimaji wa somo la Stadi za Kazi. Mfano wa majibu sahihi ya watahiniwa waliojibu swali hili ni kama: *uchaguzi wa mada na stadi za kupimwa, kuandaa malengo mabsusi ya kupima kwa mada, jedwali la utahini, kubainisha zana za upimaji, kutunga maswali na kuandaa mwongozo wa usahihishaji.* Sababu nyingine iliyopelekea watahiniwa kufanya vizuri ni kuwa mada hii hufundishwa katika masomo kama Ualimu, hivyo waliweza kuhawilisha maarifa waliyoyapata kutoka katika masomo hayo. Kielelezo Na.15.1 kinaonesha sehemu ya sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyejibu swali hili vizuri.

15.	<i>Upimaji ni kitendo cha kuitafuta ni kwatiasi gani na ni kwa kiwango gani mwanafunzi amepata naa naa, stadi na mielekeo kutingana na uifundishaji na ujifunzaji wa malengo yaliyokusudwa. Zana za upimaji ni muthami, zoezi, janibio na hojaji. Zifunataro ni mambo ya kuzingatia katika kuandaa zana za upimaji wa somo la stadi za kazi</i>

Kuzingatia mada zilizofundishwa: mwali
mu anapaswa kuorodherha mada alirokuwa amefu
ndisha na kuandaa maswali matumizi yaliyoko
kwenvye mada nayo.

Kuzingatia stadi za kupinua: mwalimu
anatakiwa kujua stadi ambazo atatumia katika
kumpingine mwanafunzi nifano nkaanta, cibala
mu, matumizi; ulihambusizi; uundaji na tathumi
mii.

Kuzingatia idadi ya maswali; Mwali
mu anapaswa kuandaa idadi ya maswali ambayo
mwalimu anatakiwa kumpingine mwanafunzi
nifano nitihani wenyi ni maswali kuni na sita

Kuzingatia umri na ulewa wa
walengwa: mwalimu anapotungu janibyo
au nitihani anapaswa kujua umri wa walengwa
na wanafunzi au walengwa wana ulewa
kiasi gani kwa mfano mwanafunzi wa darsa
la busara kipaswa kumuliza jwali liblopo kuseye
nyanya ya tathminni.

Kuandaa mwongoro wa usahili shajii: Wakab
wa kuandaa Zana za upimaji mwalimu anapaswa ejin
e Majibu ya maswali ambayo anayatungu Nitikendo
kana na usumbufu katika kusahiliwa nitihani

Kuzingatia uwiano wa Maswali na
Majibu: Mwalmu anapaswa kulinganisha maswali
pamoja na majibu ya maswali aliystumis kulu
ngia nitihani.

Kuzingatia Malengo ya Somo: Mwalmu,
anapaswa kuzingetia matarajio ya Somo yamefamikia
au hayajafamikia na kuna kiasi gani baada ya
hepo ndo ataaandaa Zana za upimaji kusa mwanafun
zizi

Hivyo Zana za upimaji kama vile Mazoezi
nitihani na mejari bii yana kumuhimis mtukuuwa katika
kujua kowango cha ulewa wa miloto na kuitahimis
oni nitaala kuwamba yamefamikia kusa kiasi gaine

Kielelezo Na.15.1: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 15

Katika Kielelezo Na.15.1 mtahiniwa aliweza kueleza mambo sita muhimu ya kuzingatia katika kuandaa zana za upimaji wa somo la Stadi za Kazi.

Aidha, uchambuzi ulionesha kuwa, watahiniwa (22.0%) waliopata ufaulu hafifu, baadhi yao hawakuelewa matakwa ya swali na hivyo kutoa majibu tofauti na matakwa ya swali. Mfano mtahiniwa mmoja alieleza kwa hoja kama; *kujua vigezo vya zana za kufundishia, zana ziwe kubwa, maudhui ya somo na nukuu za somo*. Mtahiniwa mwengine aliandika mambo ya kuzingatia kama; *andalio la somo, upatikanaji wa vifaa, ujuzi wa mwalimu na kuzingatia muda*. Watahiniwa wengine katika kundi hili walishindwa kutoa maelezo sahihi kutetea hoja zao jambo lililoashiria kukosa maarifa kuhusu mada ya *Upimaji* hususan kipengele cha *zana za upimaji*. Kielelezo Na.15.2 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyeshindwa kujibu vizuri swali hili.

15

Zana ni myenzo inayomrehabishis mwalimu te
ndo la ufundishaji na ujifunzaji wako pia ni mu
himu kwa mwalimu anapo endes kufundishis awe
na zana ya kuafundishia.

Ufudao ni umuhimu unaotakiwa uzing
tie katika kuandaa zana za upimaji wa somo la
stadi za kazi.

Maudhui ya somo ; Katika uandaaji wa
zana ni lazima kwanza mwalimu uandae na ujue
maudhui ya somo lako ili uwere kutengeneza au
kufaragus iyo zana yako ili uwere kuendane na
mads unayoenda kufundishis kwa mwalimu ni
lazima ufahamu maudhui ya somo lako ndio van
daa zanu inyochachea udadici kwa wanafunzi wako
wawese kuli pendu somo la stadi za kazi.

Umfu wa walengwa ; Unaapo anza kuandaa
zana yako ni lazima kwanza vangelie umfu wa w
rafunzi wako ndipo uwere kutengeneza, kufaragus au ku
nunu a zana ingyoendane na wanafunzi wako amb
ayo itawafanya kuli pendu somo kuli lewt na hata
kuweza kumekes kumbukumbu ambayo itawasidilia k
afika upimaji wao hiyo basi katika somo hili
la stadi za kazi unktaziws vangelie umfu wa w
gwa ndio uandae zanu yako.

	Idadi ya walengwa ; katika kutengeneza Zans mwalimu unsfakiwa wifchamu idadi ya wanafunzi wako olarasan ikiwerekana kile mwanafunzi achihi kati ufundishaji na ujifunzaji kwa okari bii ili awere kuelewa, kichunguzi na kuweka kumbukumbu juu ya kile anachufundishius hiyo ukiwa mwalimu untaaka kuandaa zans angalisi idadi ya walengwa ndio utengeneze.
12	Upatikanaji wa makunzi; Ukiwa unanda Zans za kufundishis ni muhimu kwanza mwalimu vangalile kama kuna uwerekano wa kupata mzuri ili ilivane kuandaa zans zako hiyo kuna mzuri ngira mengine makunzi yanapalikani kikka marim gira turayoishi hiyo yanatuzaungozi ni muhimu kuyatumia hyahyo ili tujenges kumbukumbu nzuri kwa mwanafunzi.
	Ujuzi binafsi wa mwalimu; kama muzili unandaa zana laiziwa uwe na ujuzi wako ni namna gini zans yako utatengeneza na itaku wa nzuri ili kuwawutia wanafunzi wako katika ufundishaji na ujifunzaji wao katika somo la stadi za kazi.
	Kutumia azimio la kazi ; pia hili litaku saidia kukupatia njia na zans ambazo utatengeneza na uwe na kutumia njia chilikitiki katika ufundishaji wako ili wanafunzi wakuelewa katika ufundishaji na ujifunzaji wao katika somo la stadi za kazi
	Mwalimu anatakiwa aringatili mambu ambayo yatamianye awere kutengeneza zans zitakizo msidici kati ufundishaji wako na ujifunzaji wa somo la stadi za kazi

Kielelezo Na.15.2: Sampuli ya jibu lisilo sahihi katika swali la 15

Katika Kielelezo Na.15.2 mtahiniwa alieleza mambo ya kuzingatia wakati wa kuandaa zana za kufundishia na kujifunzia badala ya zana za upimaji wa somo la Stadi za Kazi ambazo ni jedwali la utahini, kubainisha zana za upimaji, kutunga maswali na kuandaa mwongozo wa usahihishaji.

2.3.3 Swali la 16: Sanaa za Maonyesho

Swali hili liliwataka watahiniwa kuchambua hatua sita za kufuata wakati wa kufundisha *Uigizaji* kwa wanafunzi wa Darasa la Sita. Uchambuzi wa takwimu ulionesha kuwa, watahiniwa 1,972 (59%) walijibu swali hili, kati ya watahiniwa 3,360 waliofanya mtihani huu. Watahiniwa 348 (17.6%) walipata kuanzia alama 10.5 hadi 15, watahiniwa 835 (42.1%) walipata kuanzia alama 6 hadi 10 na watahiniwa 799 (40.3%) walipata kuanzia alama 0 hadi 5.5. Kwa ujumla, swali hili lilikuwa na ufaulu wa wastani kuwa asilimia 59.7 ya watahiniwa walipata kuanzia alama 6 hadi 15.

Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (40.3%) waliopata ufaulu hafifu, baadhi yao walishindwa kuelewa matakwa ya swali na wengine hawakuwa na uelewa kuhusu dhana husika. Mfano mtahiniwa mmoja alichambua hatua hizo kwa hoja kama; *ujuzi mpya, kuimarisha maarifa, kutumia zana na kutoa mazoezi*. Mtahiniwa mwengine aliandika hoja kama; *kuuliza wanafunzi maswali, kuongoza wanafunzi kujitambulisha, kuuliza maswali wanafunzi kutaja wasanii wanaowafahamu katika uigizaji na kufahamu faida za uigizaji*. Kielelezo Na.16.1 kinaonesha sehemu ya sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyeshindwa swali hili.

16.	(Stadi za Kazi ni somo ambalo una buurika na masuula ya Stadi mbalimbali, kati za marsha (uyuzi) na uweso wa kufunda mambo mbalimbali. Zifuatizo ni hatua za kufuata wakati wa kufundisha Uigizaji kwa wanafunzi wa Darasa la Sita. Utangulizi, katika kufundisha mada-ya Uigizaji kwa wanafunzi wa darasa la Sita hatua ya kwanza ntaahza na utangulizi kwa-kuelezea dhana haleni ya Uigizaji. Maarifa mapya, batiba kufundisha ui gizaji kwa darasa la Sita nitawenza kuwayenge ya maarifa mapya wanafunzi kuhusu dhana ya Uigizaji. Kukazia maarifa, batiba hatua hii - nitawenza kukazia maarifa kwa kumtaki vila mua nafunzi awese kigiza kwa ufupi au nitawenza kufumia zana za kufundisha. Tafakuri, pia baada ya kukazia maaria kwa wanafunzi nitaa ngantru kwa kutafakuri. Karibu wanafunzi wanawezesha kuelwo kuhusu projekaji. Hifimisho, baada ya tafakuri nitatoa hifimisho kwa wanafunzi kuhusu na jgido naawesa ni kawatolea mbarwuli au kuteva hina funzi kadhao wawenze kuelereza dhanya ya Uigizaji. Tathmin, batiba hatua ya mshukisho o nifafanya tathmin kwa kuanyalia ni kwa ziari gani wanafunzi wanawezesha somo. Hivyo, batiba somo la Stadi za Kazi mwahimu anaopendisha ni mzuri kufubatua zote zinazotaka kwa batiba somo la Stadi za Kazi.

Kielelezo Na.16.1: Sampuli ya jibu lisilo sahihi katika swali la 16

Katika Kielelezo Na.16.1 mtahiniwa alieleza hatua za andalio la somo badala ya kuchambua kwa ufasaha hatua sita za kufuata wakati wa kufundisha mada ya Uigizaji kwa wanafunzi wa Darasa la Sita.

Uchambuzi zaidi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa, watahiniwa (17.6%) waliopata ufaulu mzuri katika swali hili walidhihirisha kuwa na maarifa ya kutosha katika mada ya Sanaa za Maonyesho. Watahiniwa hawa waliweza kuchambua hatua sita za kufuata wakati wa kufundisha mada ya Uigizaji kwa wanafunzi wa Darasa la Sita. Mfano wa majibu sahihi ya watahiniwa ni kama: *kutafuta kisa au hadithi na kukiweka katika hali ya matendo, kuandaa madhari ya michezo, kuchagua wahusika wa uigizaji, kufuatilia mtiririko wa matukio na*

kuyaunganisha kuanzia mwanzo hadi mwisho, kuorodhedha vifaa vya igizo na kuwaongoza waigizaji, kupima lengo la igizo kama limepimika na kufanya tathmini ya uigizaji. Sababu zilizopelekea watahiniwa kufaulu vizuri swali hili ni kwamba walielewa vyema dhana ya uigizaji hivyo waliweza kuhusianisha na matakwa ya swali. Kielelezo Na.16.2 kinaonesha sampuli ya jibu la mtahiniwa aliyejibu vizuri swali hili.

16. Uigiraji, hii no ni ulinu ambayo mwalimu huimuria katika upusishari ili kuwera kufikisha tango kwa wanafunzi. Katika sanas uigiraji ni kile no chini Kuwa silihia ujumbe kwa hadhira lata njia ya matendo aci katika hali ya kirendza ni katika nija hii mwalimu kuwera kuwa chishti wanafunzi kufanya urteende mbali mbali. Difinatizo ni hatua za kuzingatia wakati wa kipendisha iigizaji

Kuchaguz hadithi au habari na kuinweka kati ka hali ya utendaji aci matendo, 'kopo mwalimu ana patwa lauchu qua hadithi' rovoste au kipungachia hadithi na kulinweka katika hali ya utendaji kaji ambapo habari aci hadithi ambayo mwalimu ala ichagua ahakilaike Kuwa hadithi hiza iive na u moro wa kutendeka katika mazingira halisi.

Kuchaguz mazingira au mlandhari ya ulihe zo, mwali kupera kuchaguz mazingira ambapo igizo litu jangike Mtano kamu igizo hilo fita jangika dorasanii au watafanya uwanjani ili im sadie nitoto kufanya uga uigiraji kutsa kutenda matendo mbali mbali kuhingana na ujumbe ambao una paswa kufikishwa kwa hadhira yalee.

Kuchaguz wahusilca Kuhingana na uwero wa waigiraji, pia mwalimu ane paswa kuchaguz wa wahutika ambao watafanya hilo igizo nje no wa walimida ni wanafunzi wenye we ilidhi walimu ane paswa kuzingatia sifa tuu za wahu ilika wakati uga kuchaguz wa walimida hao ili kuwera kufikishi vigero vya katika kuwa silihia ujumbe uga igizo ulio lausidhi ambayo mwalimed analafiki kuzingatia sifa za Wahuti Icia hao.

16. Kugawa dhima au kazi za igizo kwa kila mchumvi; pia hii ni hatua mchumvi ambao po mwahimmo una patwa kuzifunzi ambao po hii ita uwaide mwahimmo kupanga na kusaga mafukimo ya igizo kwa kila mchumvi na busihi wa rasibaki; au utendaji kwa uma kini katika himo kuwasilisho ujumbe.

Kuangalia: utiririko wa visa na kupanga au kuunganisha visa hiyo kuangalia mwanzo hadi mwisho, napa mwafumu kupaawo kuangalia utiririko wa visa na kupanga visa hiyo kuangalia chia dia kuvanza au ambae kikatakiing kuangia katika igizo hadi chia mwisho tawendo igizo ili kuwezeza kuwa na utiririko mwazi kuangalia mwanzo wa igizo hadi mwisho.

Kuwa ongoza wallisika kuainisha au kuo rochoka vijale vya igizo, pia mwahimmo una patwa kuringatia hatua hii amba po aljawadi. Tiza na kuwangoza waharibei ili kuwaza kante na tentaja vijale ambaro nina hisabiles kahlee igizo ambae mwahimmo aljawakeez wana jinsi namne ya kuhemia vifaa hiyo kuse sizi ili kuwaza kuwasilisho kari yaao lora ufasaha.

Kwa ujumbe, hizi ndio hatua ambaro mwali mu amepatu kuringatia ili kuwaza kufundisha waloto Uigizaji. Tkiliq mwahimmo hafa zinjilia ya kufikia hatua hizi kufundisha kushindani kupanga uigizaji salidi.

Kielelezo Na.16.2: Sampuli ya jibu sahihi katika swali la 16

Katika Kielelezo Na.16.2 mtahiniwa alichambua kwa ufasaha hatua sita za kufuata wakati wa kufundisha mada ya Uigizaji kwa wanafunzi wa Darasa la Sita.

3.0 UCHAMBUZI WA UFAULU WA WATAHINIWA KWA KILA MADA

Mtihani wa somo la Stadi za Kazi kwa mwaka 2020 ulikuwa na maswali 16 yaliyotungwa kutoka katika mada 11. Kiwango cha ufaulu kilikuwa kizuri kwani watahiniwa wengi walipata alama 40 na zaidi katika mtihani huu. Uchambuzi wa majibu ya watahiniwa ulionesha kuwa mada 5 ambazo ni *Kilimo*, *Ufugaji na Uvuvi* (98.75%), *Muziki* (98.69%), *Ufundji* (93.84%), *Misingi ya Kufundishia Somo la Stadi za Kazi* (78.37%) na *Upimaji* (78.01%) zilikuwa na ufaulu mzuri, mada 5 ambazo ni *Ufundishaji* (68.86%), *Ushoni wa Nguo* (64.09%), *Sanaa za Maonyesho* (59.69%), *Upigaji Picha* (56.93%) na *Usanii wa Picha, Chapa, Maumbo na Mapambo* (54.20%) zilikuwa na ufaulu wa wastani. Aidha, mada ya *Ususi* ilikuwa na ufaulu hafifu wa asilimia 39.27. Rejea Kiambatanisho.

Uchambuzi zaidi ulionesha kuwa, watahiniwa wengi walifanya vizuri katika mada nyingi kutokana na kuwa na ujuzi na weledi wa kutosha kuhusu mada mbalimbali zilizotahiniwa. Hata hivyo, walikuwepo watahiniwa wachache walioshindwa kupata alama za juu hususan katika mada ya *Ususi*. Baadhi ya sababu zilizopelekea kushindwa kwao ni kama ifuatavyo: Uelewa mdogo wa dhana iliyoulizwa, maarifa hafifu ya utambuzi wa matakwa ya swali na uwezo mdogo wa kufafanua hoja kwa kutumia mifano hasa katika maswali ya insha.

4.0 HITIMISHO

Kwa ujumla, ufaulu wa watahiniwa katika Mtihani wa Stadi za Kazi kwa mwaka 2020 ni mzuri, kwa kuwa asilimia 99.49 ya watahiniwa walifanya Mtihani walipata asilimia 40 na zaidi. Watahiniwa hao walidhihirisha kuwa na maarifa ya kutosha katika dhana mbalimbali zilizoulizwa katika maswali, uwezo mkubwa wa kubaini matakwa ya maswali na maarifa ya kutosha juu ya uandishi sahihi wa insha. Uchambuzi zaidi ulionesha kuwa zipo changamoto mbalimbali za watahiniwa wachache walioshindwa kupata alama za juu kama; uwezo mdogo wa kufafanua hoja hasa katika maswali ya insha, uelewa mdogo wa kubaini matakwa ya swali, maarifa hafifu ya dhana mbalimbali zilizoulizwa na uwezo mdogo wa kuhawilisha maarifa.

Taarifa hii itasaidia kuinua zaidi kiwango cha ufaulu katika somo la Stadi za Kazi kwani itatoa mwongozo kwa wakufunzi na wawezeshaji katika ufundishaji wa mada zilizoonekana kuwa na matatizo. Aidha, itatoa chachu kwa wanachuo

na kuwahamasisha katika ujifunzaji wa mada zote za Taaluma na Utaalamu (Ufundishaji) zilizopo katika muhtasari wa somo la Stadi za Kazi.

Mwisho, taarifa hii iwe msingi katika kuwasaidia wakufunzi na wanachuo kuyaelewa makosa yanayosababisha baadhi ya watahiniwa kutojibu vizuri maswali na kisha kurekebisha kasoro zilizojitokeza.

5.0 MAPENDEKEZO

Ili kuinua kiwango cha ufaulu wa watahiniwa inapendekezwa kuwa:

- (a) Wakufunzi wa somo hili wanapaswa kufundisha mada zote za taaluma na utaalumu kwa kina na ufasaha ili wanachuo waweze kuonesha umahiri wa somo na kutoa hoja za mantiki kuhusiana na maswali yanayoweza kuulizwa.
- (b) Wakufunzi wa somo wajenge tabia ya kutoa mazoezi, majaribio na mitihani ya mara kwa mara ikiwa ni ya ujirani mwema au kikanda ili walimu wanafunzi wapate uzoefu wa namna tofauti za kuulizwa na kujibu maswali.

MUHTASARI WA UFAULU WA WATAHINIWA KATIKA SOMO LA STADI ZA KAZI

Na.	Mada	Namba ya swalii	Ufaulu Katika Kila Swalii (%)	Wastani wa Ufaulu Katika Kila Mada (%)	Maoni
1.	Kilimo, Ufugaji na Uvubi	7	98.75	98.75	Vizuri
2.	Muziki	3	98.69	98.69	Vizuri
3.	Ufundidi	11	93.84	93.84	Vizuri
4.	Misingi ya Kufundishia somo la Stadi za Kazi	5	86.48	78.37	Vizuri
		14	70.25		
5.	Upimaji	15	78.01	78.01	Vizuri
6.	Ufundishaji	4	28.79	68.86	Wastani
		8	92.83		
		10	84.96		
7.	Ushoni wa Nguo	6	90.35	64.09	Wastani
		13	37.84		
8.	Sanaa za Maonyesho	16	59.69	59.69	Wastani
9.	Upigaji Picha	2	18.46	56.93	Wastani
		9	95.39		
10.	Usanii wa Picha, Chapa, Maumbo na Mapambo	1	54.20	54.20	Wastani
11.	Ususi	12	39.27	39.27	Hafifu

